

Rapport: Kortlægning af lokalt økumenisk samarbejde i Danmark 2022

Anne Mie Skak Johanson

Danske Kirkers Råd

Danske Kirkers Råd
National Council of Churches in Denmark

Jonas Adelin Jørgensen

Det mellemkirkelige Råd

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD

Rapport: Kortlægning af lokalt økumenisk samarbejde i Danmark 2022

Forfattere: Anne Mie Skak Johanson (Danske Kirkedage) og Jonas Adelin Jørgensen (Det Mellemkirkelige Råd og Danske Kirkers Råds arbejdsgruppe for Økumenisk Dialog og Dannelse)

Indhold

0. Introduktion	2
1. Hvad er økumenisk samarbejde?	2
Metodik og mål	3
2. Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen	3
Hvilke områder samarbejdes der om?	4
Betydningen af lokalt økumenisk samarbejde	4
3. Resultater fra de kvalitative interviews	4
Land og by	5
Græsrod eller topstyring?	5
Læring	5
Værdien af forskellighed	6
Øgede muligheder	6
Faldgruber for økumenisk samarbejde	6
Hvad er vigtigst for, at økumenisk samarbejde lykkes?	6
Ideeer til dem, der ikke har noget økumenisk samarbejde	7
4. Cases	7
København: Kirkevandring og religionsmødet	7
Roskilde: Bybøn og natkirke	8
Helsingør: Grøn Kirke som det fælles tredje	10
Odense: Events for unge - Wave Fyn	11
Kolding: Tværkulturelt arbejde sætter tro på dagsordenen i Kolding	12
Århus: Samtalecafé - Kirketorvet Århus	13
Silkeborg: Kirkernes Sociale Arbejde i Silkeborg	15
Ålborg: Præstenetværk	16
Viborg: Kirken i verden	17
Ejstrupholm: Landsbystruktur uden fælleskirkelighed	18
5. Analyse af det lokale økumeniske arbejde	19
6. Teologisk eftertanke: Samarbejde, læring og enhed	20
7. Afslutning: anbefalinger på baggrund af kortlægningen	20
Bilag: Spørgeskema	22

0. Introduktion

Rapporten viser, hvordan en 'økumenik fra neden', hvor kirker arbejder sammen for lokal forandring, er positiv både for de mennesker, som er involveret i aktiviteterne såvel som dem, der er brugere i aktiviteterne. Men også for de kirker og menigheder, som involverer sig, kan det økumeniske samarbejde føre til nye og dybere indsigter – også teologiske indsigter – sådan som rapporten viser det. Ofte er det i det økumeniske møde med andre kristne, at man ser det særlige ved sig egen kirke og tradition samtidigt med at mødet muliggør gensidig inspiration og læring fra andre kirker.

1. Hvad er økumenisk samarbejde?

I kortlægningen er definitionen af økumenisk samarbejde naturligvis vigtig. Selve ordet 'økumenisk' stammer fra græsk og hentyder til 'hele den beboede verden'. 'Økumenisk' betyder her helheden af de forskellige kirker. Det økumeniske samarbejde har som baggrund den historiske splittelse mellem de forskellige kristne kirker, og sigter på enhed, forsoning og samarbejde på tværs af den historiske mangfoldighed af kristne kirker. Økumenisk samarbejde kaldes også 'mellemkirkeligt samarbejde' eller 'tværkirkeligt samarbejde'.

I det 19. og 20. århundredes kirkehistorie er begrebet økumeni tæt forbundet med den moderne missionsbevægelse, især det som af mange anses som højdepunktet for moderne protestantisk verdensmission nemlig Edinburgh 1910 konferencen. Denne konference samlede kirkeledere og missionsstrateger på tværs af de historiske kirkesamfund for at i fællesskab arbejde for den kristne verdensmission. Med inspiration fra denne internationale konference startedes en række nationale missionsråd. Efter 'Life and Work'-konferencen i 1925 i Stockholm og senere 'Faith and Order'-konferencen i Lausanne 1927, hvor fokus på forskellige måder var på samarbejdet og dialogen mellem kirker, oprettedes i 1947 den økumeniske organisation Kirkernes Verdensråd.

Også det tværkirkelige Evangelical Alliance (fra 1912 World Evangelical Alliance, WEA), der blev grundlagt i London i 1846, var inspireret af samarbejdet omkring global mission og evangelisering. Den danske del af organisationen blev grundlagt i 1884 med navnet Evangelisk Alliance Danmark. Internationalt var WEA var en bred sammenslutning af kristne og kirker fra alle protestantiske trosretninger der organiserede sig i nationale alliancer på flere kontinenter med lokalt udviklede strukturer. I 1951 blev WEA reorganiseret på et bredere plan som World Evangelical Fellowship med regionale alliancer, nu med fokus på protestantiske trosretninger med en evangelisk overbevisning.

I Danmark gav de internationale bevægelser inspiration til oprettelsen af både Dansk Missionsråd i 1912 og i 1932 til oprettelsen af danske Faith and Order og Life and Work komiteer. I 1939 stiftedes Det Økumeniske Fællesråd, som efter udbredelse til ikke blot at inkludere protestantiske kirker men også katolikker og ortodokse i 2004 blev reorganiseret i Danske Kirkers Råd. Her finder de formelle samtaler og samarbejde mellem danske kirker sted. Også EA Danmark bidrager til det fælleskirkelige møde fx gennem en række lokale grupper, der er centreret om den årlige bedeuge i januar måned.

Grundimpulsen har helt siden starten af været at den kirkelige mangfoldighed kalder på økumenisk samarbejde. Denne 'økumeni fra oven' har historisk arbejdet med temaer som økumeniske gudstjenester, hjælp til flygtninge og indsamling til krigshærgede lande, fredsarbejde og ulandsoplysning, bedeuger, studiarbejde, og internationale kontakter såvel som kontakt til danske myndigheder.

Samtidigt ved vi, at der hvor økumenisk arbejde sker i praksis og udfolder sig i konkrete aktiviteter, er på lokalt plan og mellem lokale kirker. Samarbejde på tværs af kirker sker hvor lokale omstændigheder kalder

på og relationer muliggør det. Denne 'økumeni fra neden' er i sagens natur mangfoldig og aktiviteterne både diakonale, fællesskabsopbyggende og menighedsudviklende. Det lokale arbejde involverer mange ansatte og frivillige, men alligevel kender vi ikke nok til hvordan lokale økumeniske initiativer opstår, hvilken forskel de gør, og hvad kirkerne, som er involveret i arbejdet, lærer gennem deres involvering.

Metodik og mål

Kortlægningen er blevet til i to trin: Dels gennem et spørgeskema udsendt til samtlige medlemskirker af Danske Kirkers Råd og besvaret i januar 2022 af 368 kirker og menigheder. Dels gennem en række kvalitative interviews med en række frivillige og ansatte i 10 forskellige geografiske områder, hvor der var et højt niveau af økumenisk samarbejde og hvor der blev arbejdet med forskellige temaer, som vi i gennemgangen af spørgeskemabesvarelsene havde bidt mærke i. Disse temaer inkluderer kirkevandringer, bybøn og natkirke, grøn kirke, unge, samtalecafé, diakonalt arbejde, præstenetværk, flygtninge og migrantarbejde.

En begrænsning i undersøgelsen er statistisk repræsentativitet: Rapporten præsenterer ikke et statistisk repræsentativt udsnit af de danske kirker og menigheders økumeniske samarbejde, men bygger på data fra de 366 besvarelser af spørgeskemaet og de 10 kvalitative interviews, som uddyber nogle af temaerne og videregiver erfaringer fra det økumeniske samarbejde. Da spørgeskemaerne er udsendt bilateralt gennem Danske Kirkers Råds medlemskirker er det ikke muligt at give en præcis svarprocent. Vores vurdering er, at omkring 15% har besvaret spørgeskemaet.

Denne kortlægning af lokalt økumenisk samarbejde i Danmark er betimelig og nødvendig, og vi håber at den kan føre til både en fordybet forståelse af, hvordan lokalt økumenisk samarbejde sker såvel som af den økumeniske læring, som samarbejdet og mødet fører til. Til slut i rapporten er der en række anbefalinger i forhold til lokalt økumenisk samarbejde, som vi håber netop kan fremme dette.

2. Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaet blev udsendt til præster og ledere i de fri- og folkekirker i Danmark, som er medlemmer af Danske Kirkers Råd. Der foreligger 357 besvarelser fra hele Danmark hvoraf 199 (56%) bekræfter, at de har økumenisk samarbejde mens 158 (44%) ikke har samarbejde med kirker eller menigheder fra andre kirkelige traditioner. Fordelingen af besvarelser er 88% (315) folkekirker og 12% (42) frikirker, hvilket omtrent svarer til fordelingen mellem folkekirken og frikirker på nationalt plan. Det betyder også, at der mangler besvarelser fra en stor gruppe menigheder og kirker. Det 'mørketal' der er i undersøgelsen, kan både skyldes praktiske forhold, manglende økumenisk arbejde, eller en ideologisk modstand mod økumenisk arbejde; men dette forbliver rent spekulativt.

Blandt de 44% som ikke har økumenisk samarbejde svarer 66% af det manglende samarbejde skyldes praktiske grunde og at der ikke er andre kirker eller menigheder i nærheden at samarbejde med. En række enkelt svar uddyber disse praktiske grunde. Af alle besvarelser er der kun et enkelt svar (0,6%), som viser teologiske betænkeligheder i forhold til samarbejde og anfører at 'samarbejde mellem kirker ikke er en del af det, at være kirke'. Det manglende økumeniske samarbejde blandt en stor gruppe respondenter vidner derfor ikke om manglende accept af vigtigheden af økumenisk samarbejde, men har praktiske grunde. Vi tager dette som udtryk for at ideen om økumenisk samarbejde er bredt accepteret blandt danske kirker.

Blandt de kirker som er engageret i økumenisk samarbejde på lokalt plan, er der en gruppe af 65 (28%) meget engagerede respondenter med flere end 5 årlige fælles engagementer. Denne gruppe har været særligt i fokus i denne rapport, og vi har ønsket at se på hvad der kendetegner denne gruppe af særligt engagerede kirker og menigheder. En del af disse respondenter har vi interviewet i en række mere kvalitative interviews, som supplerer spørgeskemaundersøgelsens kvantitative del.

Hvilke områder samarbejdes der om?

Der er 193 (97% af dem der har økumenisk samarbejde) som samarbejder om gudstjenester, og her ligger fælles gudstjenester (30%), fælles højtidsfejring fx pinse (27%) og specielle temagudstjenester (22%) i toppen af fælles aktiviteter.

Af de 140 eller 70% besvarelser, som angiver at der samarbejdes omkring kirkens mission, så angiver 57% at de inviterer til fællesskab sammen med andre kirker, 40% at de samarbejder om synliggørelse, og 36% at de samarbejder om at gøre kirkerne kendte i lokalområdet.

Der er 108 eller 54%, som svarer at de samarbejder omkring undervisning og oplæring. 37% svarer at de samarbejder om kristendomsundervisning, 30% omkring børnearbejde, og 28% om ungdomsarbejde.

Der er 101 eller 50% som har samarbejde omkring kirkernes diakonale arbejde, hvor julehjælp er den største samarbejdsaktivitet (52%), mens flygtninge- og migrantarbejde (33%) og familienetværk (28%) også er store samarbejdsområder.

I forhold til relationsbyggende samarbejde er 93 eller 46% engageret i dette især gennem økumeniske pilgrimsvandringer (42%) og kirkevandringer (41%).

Samarbejde omkring kirke-skole-initiativer er også vigtige for 92 eller 45% af respondenterne, hvoraf 85% har et samarbejde på tværs af kirker med en lokal skole.

Af de mindre områder kan nævnes klima / Grøn Kirke (17%) og fortalerskab og forsoningsarbejde (11%) som økumeniske samarbejdsområder.

Betydningen af lokalt økumenisk samarbejde

Der er i spørgeskemaundersøgelsen en række svar på, hvad betydningen af lokalt økumenisk samarbejde indebærer. Samarbejdet er til gavn for udsatte i lokalområdet (78% i meget, nogen eller middel grad) og øger bevidstheden om hvad der sker i lokalområdet (72% i meget, nogen eller middel grad).

Samarbejdet har også betydning for menighedens eget liv og vækst (72% i meget, nogen eller middel grad) gennem at udvikle og fordybe egen spiritualitet (78%) og lære om andres tro og tradition (67% i meget, nogen eller middel grad). Samarbejdet viser kirkens globale ansvar (85% i meget, nogen eller middel grad) og øger deltagelsen af frivillige i kirkens arbejde på tværs af kirkerne (82% i meget, nogen eller middel grad). Det får hele 73% til at konkludere, at samarbejdet har ført til læring på tværs af kirkesamfundene.

Endeligt har samarbejdet ført til bedre udnyttelse af ressourcer (75% i meget, nogen eller middel grad) og gjort det lettere at søge midler til aktiviteter (54% i meget høj grad), men kun i nogen grad til nye relationer (50% i meget, nogen eller middel grad).

Spørgeskemabesvarelserne hjalp os på to forskellige områder: Dels i forhold til at identificere en gruppe af 65 (28%) meget engagerede respondenter, og dels i forhold til at danne en indledningsvis oversigt over hvilke temaer og aktiviteter, der var relevante at spørge nærmere ind til. En del af disse respondenter har vi derfor interviewet i en række mere kvalitative interviews, som supplerer spørgeskemaundersøgelsens mere kvantitative del.

3. Resultater fra de kvalitative interviews

Værdien af forskellighed, øgede økonomiske muligheder for kirker, kendskab og fællesskab hører til de områder, hvor kirker og enkeltpersoner bliver beriget og får læring gennem det økumeniske samarbejde.

Land og by

Kortlægningen viser netop også at de områder, hvor der er et levende og aktivt lokalt økumenisk samarbejde er karakteriseret ved en vis befolkningstæthed: København, Roskilde, Helsingør, Odense, Kolding, Århus, Silkeborg, Ålborg og Viborg.

Omvendt kan afstanden til kirker eller menigheder vanskeliggøre økumenisk samarbejde i landområder, hvor folkekirken ofte er det eneste kirkesamfund. Dette ses i interviewet med Marlene Sigh fra Ejstrupholm Kirke, som fortæller om det lokale samarbejde, som eksisterer, er her typisk med frie kirkelige organisationer så som missionsbevægelser, spejdere FDF eller Y's Men, der jo netop er en del af folkekirken.

Det økumeniske fylder ikke meget i den lokale bevidsthed, da antallet af medlemmer af andre kirker er ofte begrænset på landet, hvor de samles i de større byer fra et større opland.

Græsrod eller topstyring?

I spørgeskemaundersøgelsen angiver 148 respondenter eller 67% at det er vigtigt for økumenisk samarbejde, at 'ledelsen i kirken prioriterer økumenisk samarbejde' og 67 respondenter eller 30% fremhæver, at det er vigtigt at kirken eller menigheden stiller økonomiske midler til rådighed.

Som indledningsvis nævnt kan økumenisk samarbejde ske både 'fra oven' og 'fra neden'. Selv om fokus her er på økumenisk samarbejde 'fra neden', så er det alligevel værd at reflektere over i hvor høj grad det lokale økumeniske samarbejde 'fra neden' er afhængig af kirkeledere, som vil og går foran i et fælleskirkeligt engagement. Det overordnede billede er, at de projektbaserede aktiviteter, som kræver økonomiske ressourcer, udvikler sig i takt med at der kommer økonomi ind i billedet i retning af at være mere styrede og koordinerede, men som nævnt bliver til på basis af det mere relationelle kendskab.

En anden dimension af dette spørgsmål er om de projektbaserede aktiviteter strategisk fremmer en forståelse af det økumeniske samarbejde. Dette kommer til udtryk i interviewet med Kristian Lindholm fra Kirketorget, som fortæller om hvordan de besøgende i cafeen 'vel næppe lægger mærke til' at Kirketorget er økumenisk samarbejde mellem den katolske kirke og en række andre kirker. Men de frivillige i arbejdet er ganske bevidste om det fælleskirkelige i samtalecafeen, og sådanne projektbaserede tiltage kan netop fremme en økumenisk forståelse for deltagerne.

En tredje dimension af spørgsmålet om græsrod eller topstyring er at undersøge sammenhæng mellem ressourcer brugt strategisk på økumeniske tiltag og de aktiviteter, der finder sted på græsrodsniveau. Fra folkekirkeligt perspektiv findes der opgørelse af ressourceforbruget på stiftsniveau i forhold til mellemkirkeligt arbejde (2019 opgørelse). I toppen befinder Aalborg Stift sig med 225.000 kr. og Aarhus Stift med 199.000 kr., mens Helsingør Stift med 75.000 kr. og Fyens Stift med 0 kr. ligger i bunden. Det ser ikke ud til at være nogen sammenhæng mellem niveauet af lokale økumenisk samarbejde og hvordan stifterne prioriterer arbejdet økonomisk i form af bidrag til stiftsudvalg indenfor området.

En fjerde dimension er ildsjælene. Både i interviewet med Ålborg og Kolding nævnes at det er ildsjæle der foranlediger opstarten af fælleskirkeligt arbejde, som så viser sin værdi både som projekt for brugerne og som økumenisk for de frivillige.

Læring

Mangfoldigheden skaber rum for læring. Nogle kirker har fokus på den grønne omstilling og hvilken rolle kirkerne skal spille her. Andre kirker udvikler på rytmisk musik og giver salmesang og fællessang nye udtryk. Der er også kirker som specielt fokuserer på mødet med migranter eller ligefrem selv er internationale

kirker. Derfor er der mulighed for læring i det fælleskirkelige: måske en bøn for skaberværket, som man kan tage med hjem og bruge i sin egen kirke; en ny salme som kan bruges; tiltag og måder som inspirerer til nye aktiviteter i egen kirke. Læringen bliver til i mødet med andre kirkers praksis og fokusområder. Kendskab til velfungerende systemer og administrative processer er også et område for udveksling kirkerne imellem.

Værdien af forskellighed

I mødet med kristne fra andre kirkesamfund bliver det tydeligt, at man kan udleve det kristne tro på flere måder. De andre har anderledes gudstjenesteformer, der sang- og salmevalg er anderledes både i ord og stil, deres liturgi er uvant, og mødeformerne ikke som man selv gør det. I mødet opdager man også at andre har andre vægtlægningsår når det kommer til troens univers og troens omsætning. Endelig kan økumenisk samarbejde også afsløre at kultur og samarbejdsformer er forskellige fra kirkesamfund til kirkesamfund.

Disse forskelligheder er selvfølgelig udfordrende, da det altid er udfordrende at møde det som er anderledes. Men forskelle kan også være med til at udvide horisonten. Hvis forskellene favnes som et anderledes men genuint udtryk for tro, kan fælleskirkelighed åbne op for nye erkendelser. I mødet med det anderledes indser man at den kristne tro er større end det en enkelt kirke magter at præsentere og repræsentere. Man indser at der er brug for flere udtryk for virkelige at favne kristendommens storhed. Derfor er andre trossamfunds udtryk for kristen tro vigtig, ligesom ens egen også er det.

Oplevelsen af kristendommens mangfoldighed og at være del af en større virkelighed er en af de vigtige berigelser, det økumenisk samarbejde bringer med sig.

Øgede muligheder

Nogle kirker har gode økonomiske ressourcer men mangler frivillige; andre har store drømme, men er udfordret på økonomi og kapacitet. Ved at pulje ressourcerne har det været muligt for selv mindre kirker at tage aktiv del i store projekter. Den ideelle model i sådant et samarbejde er at kirkerne bidrager på et niveau som passer dem. Flere fælleskirkelige initiativer opsætter retningslinjer for at beskytte samarbejdet. Retningslinjerne skal forhindre at store aktører helt overtager projektet, at forskelligheder ikke eskalere til uenighed og splittelse og at særinteresser kan favnes uden at fællesskabet ødelægges. Er aftalerne og forventningsafstemning på plads kan fælleskirkelige initiativer få stor gennemslagskraft. Flere initiativer har oplevet at puljede ressourcer giver øget kapacitet, øger intensiteten i arbejdet, og giver nye muligheder. Det fører til, at kirkernes fællesskab får kommunal bevågenhed når kirkerne løfter sociale områder.

Faldgruber for økumenisk samarbejde

Faldgruberne for et frugtbart og vellykket økumenisk samarbejde spænder fra praktiske til mere ideologiske hindringer: Praktisk er det en hindring for økumenisk samarbejde hvis der er uklare aftaler og uklare rollefordelinger, og hvis der er manglende kendskab og manglende respekt for hinandens traditioner. Det kan også være en udfordring eller belastning, hvis den ene af parterne er meget stor i samarbejdet, enten medlemsmæssigt eller økonomisk, og derved bliver for dominerende i forhold til andre kirker og menigheder. Endelig er der den mere ideologiske hindring i forhold til et følt krav om, at man skal holde op med at være hvem man er. At opgive sig selv og egen særkende er naturligvis ikke en forudsætning for at engagere sig i økumenisk samarbejde, tværtimod. Egen identitet og særpræg kommer derimod tydeligere frem i mødet med det der er anderledes.

Hvad er vigtigst for, at økumenisk samarbejde lykkes?

I spørgeskemaundersøgelsen indikerer 167 eller 75,6% at det er vigtigt for økumenisk samarbejde, at man kender hinanden godt i forvejen eller befinder sig tæt på hinanden. Også på tværs af de kvalitative

interviews er der en fornemmelse af vigtigheden af relationsbygning: Tillid og fælles forståelse kommer gennem relationsbygning mellem præster og frivillige ledere i kirkerne og menighederne. 'Kendskab giver venskab' som ordsproget siger, og det kommer gennem ønsket om samarbejde, relationsbygning og gennem tid og ressourcer brugt på samarbejdet.

Der ser ud til at være forskellige relationer, som er på spil, og som alle er vigtige for et godt økumenisk samarbejde: forholdet mellem individuelle personer, forholdet mellem kirker på et mere strukturelt niveau, og forholdet mellem gudstjenestefejrende fællesskaber. I interviewene er det et gennemgående træk, at der er investeret tid og ressourcer i at opbygge personlige relationer forud for økumeniske samarbejder, specielt mellem præster, og at der er en erfaring og struktur omkring at tænke og handle i fællesskab.

Dette kommer fx til udtryk i interviewene med Sarah Krieger og Jakob Vagner omkring Roskilde, hvor de samstemmende fortæller om præstenetværket bestående af både katolske, folkekirkelige og andre frikirkelige præster. Netværket mødes 2-3 gange om året, og er styret af en af præsterne. Selve netværket er relationsbåret, og sigter ikke direkte på aktiviteter. Det er tilliden mellem præsterne, som er afgørende, og det økumeniske samarbejde omkring lovsangsaftener i Domkirken er udsprunget af præstenetværksmøderne. I Roskilde er det præstenetværket som gennem relationsbygning og med en vis om end lav grad af formalisering er grundlaget for tillidsfuldt samarbejde.

En refleksion i forhold til relationers vigtighed i interviewene er der flere, som nævner hvordan det at investere tid i at lære hinanden at kende, tid i bøn og fællesskab har ført til en dybere anerkendelse af hinanden som søstre og brødre i Kristus. Det synes at være vigtigt, at både præster og ledere bruger tid på at bygge relationer og ikke blot fokuserer på projektbaserede aktiviteter. Positive relationer er ikke nogen garanti for at økumenisk samarbejde kan lykkes, men der er ingen af stederne, hvor økumenisk samarbejde blomstrer, hvor der ikke er gode relationer mellem præster og ledere. Fokus på at bygge relationer lokalt mellem præster og ledere synes derfor at være en forudsætning for et vellykket lokalt økumenisk engagement, og er en af denne kortlægnings anbefalinger.

Ideer til dem, der ikke har noget økumenisk samarbejde

Som nævnt ovenfor kan der være forskellige grunde til, at en menighed ikke har økumenisk samarbejde. Hvis der er ønsker om at begynde et økumenisk samarbejde, så er der en række muligheder, som kan undersøges: Deltagelse i bedeuge, deltagelse i Himmelske Dage, engagement i stiftsråd for økumenik, kontakt til eksisterende lokale økumeniske fællesskaber, engagement med venskabsmenigheder og volontører gennem missionsorganisationer, eller frie kirkelige organisationers diakonale arbejde på lokalt plan kan være begyndelsespunkt for økumenisk samarbejde.

4. Cases

I det følgende er gengivet en række kvalitative interviews om lokalt økumenisk samarbejde.

København: Kirkevandring og religionsmødet

I sit virke som indvandrerpræst i Apostelkirken ser Niels Nyman Eriksen sine opgaver som tredelte: Godt naboskab i forhold til de lokale moskeer, kontakt til 'den store familie' af andre kristne, og dannelse af et tværkulturelt fællesskab indenfor folkekirken. Der er en sammenhæng mellem disse tre områder, og det mellemkirkelige arbejde er således en integreret del af tjenesten.

Baggrunden for de økumeniske samarbejder, som Apostelkirken har, er dels af international karakter og dels af lokal karakter. Der er en venskabsmenighed i Latakia i Syrien, flygtningearbejdet Faros i Athen, og skolearbejde i Bangladesh. De to sidste er forbundet med det lokale arbejde: Dels menighedsmedlemmer,

som har engageret sig i flygtningekrisen, dels afviste asylansøgere som da de vendte hjem til Bangladesh startede initiativet.

Mere lokalt er der kirkevandringer på Vesterbro, hvor der besøges migrantkirker, for at høre om hvordan det er at være kirke på Vesterbro. Det har givet anledning til at fx den eritreiske ortodokse kirke i år fejrede påske i Apostelkirken, og derefter tog menigheden fra Apostelkirken og den eritreiske kirke til fælles gudstjeneste 'Prayer for the Nation' i Domkirken i København. De gode relationer er grundlaget for mellemkirkeligt arbejde. Katolikkerne og Frelsens Hær har begge store samlingssteder på Vesterbro, og der er ikke noget udbygget samarbejde med disse. Dette skyldes ikke modvilje, men alle har nok at gøre med sine egne menigheder, og især i frikirkerne er ressourcerne begrænsede.

Ad hoc arrangementerne fx prayer for the nation er en anledning for samarbejde, og kan vække det lokale engagement. På samme måde med den årlige migrantpræstekonference, hvor der både er ledere fra den eritreiske kirke og folkekirken. Der har før Coronatiden været en årlig gadeparade, som markerede synlighed på tværs af kirkerne, og Niels Nyman har et håb om at genoplive dette med 2. pinsedagsgudstjenesten som et naturligt knudepunkt for en fælles fejring af lokalt økumenisk samarbejde.

Hvad har du lært gennem økumenisk samarbejde?

Det berigende og også det besværlige er at få andres perspektiv på ens eget kirkeliv. Når man mødes med præster og ledere fra andre kirker fyldes man af ydmyghed over de barske arbejdsvilkår, som disse præster har. Det gælder alle kirker i et økumenisk samarbejde, fx kan lystænding være svært for afrikanske-karismatiske kirker. Der er også inspirerende dele af fromhedspraksis, både den karismatiske og de gamle kirker, som har en helt anden naturlighed omkring åndelig praksisformer. Den anglikanske kirkes sprog omkring det hellige er stærkt, og som vi ikke har på samme måde i dansk folkekirkelig tradition. Et andet eksempel er den naturlighed, der er omkring forbøn i nogle karismatiske sammenhænge, hvor vi igen kunne inspireres til en anderledes folkekirkelig praksis. Endelig er der nok mange drøftelser, der vil tage sig anderledes ud, når de sættes i en større økumenisk sammenhæng.

Hvad er de største hindringer?

Fordomme og manglende ressourcer. Det modsatte af fordomme er 'den hellige misundelse', hvor man i en anden åndelig tradition finder noget, som man siger 'dette ville jeg gerne have mere af i min tradition'.

Roskilde: Bybøn og natkirke

I Roskilde har der gennem en årrække været et samarbejde mellem Baptistkirken, pinsekirken Impact, Vineyard og Folkekirken. Jakob Vagner, præst i Roskilde Baptistkirke, og Sarah Ziethen, som er præst i Roskilde Domkirke, fortæller her om samarbejdet:

Hvad er baggrunden for de økumeniske samarbejder, som I har?

Sarah: Det startede før min tid i Roskilde, hvor der var et præsteforum, som mødtes 1-2 gange om året. Der var også en fælles aktivitet omkring en julekrybbe på torvet i Roskilde. Da jeg først kom til Roskilde som sognepræst snakkede jeg med nogle af de andre præster om lovsange i natkirken. De snakke udviklede sig til 'Roskilde lovsynger', som blev det første fælles arrangement, hvor KirkePåVej, Vineyard, Impact og Baptistkirken alle bidrog i projektet. Ideen var at lave nogle gudstjenester, hvor det var let for alle at deltage og hvor alle var med. Rent praktisk gjorde vi det gennem musik, prædiken og 'stationer' i

Domkirken med taize, forbøn, pilgrimsvandring, osv. Det første arrangement var en stor succes, og aktiviteten blev gentaget tre-fire gange i det følgende år med 3-400 deltagere.

Med tiden opstod der i ledergruppen nogle diskussioner omkring musik og temaer, specielt omkring økoteologi, og de teologiske og indholdsmæssige forskelle blev tydeligere med tiden. På det seneste har samarbejdet derfor i højere grad koncentreret sig om en anden aktivitet, 'Stille stunder', som tiltrækker mange fra frikirkemiljøet.

Baggrunden for samarbejdet er domkirken som et vartegn – når vi ser domkirken kommer vi hjem. Mange i natkirken kommer fra andre kirker. Det specielle ved domkirken er, at der er plads til forskelligheden og at alle kan finde et hjem.

Hvilken betydning har relationer og kendskab for samarbejdet?

Jakob: Præstenetværket er relationsbåret, og sigter ikke direkte på aktiviteter. I netværket er det tillid der er nøglen. For at økumenisk samarbejde kan lykkes må alle gå på kompromis. Der er en kerne omkring kristen tro, som alle er fokuseret på, og hvor aktiviteterne kan lykkes. Det er dette, evangeliets kerne, som vi er fælles om, og hvor aktiviteterne kan lykkes.

Hindringer er mangel på tid og at man prioriterer samværet og netværksdelen med de andre præster. Hvis man dyrker sine kæpheste alt for meget, så er det en hindring. Læg kæphestene til side. Det kræver en modenhed fra ledernes side.

Sarah: Det tværkirkelige præsteforum har fungeret i en årrække, og har levet stille under biskoppen. Men det har været den vigtige baggrund for de konkrete aktiviteter. Bybøn er en måde at insistere på fællesskab. Man mødes kl. 8. tirsdag morgen og beder for kirkerne, byen og hinanden, og går videre ud i dagen igen. KirkePåVej er folkekirkeligt forankret, men deltagerne er i lige så høj grad frikirkeligt, med mad under åben himmel, gospelsang, fællesskab.

I 'Roskilde lovsynger' var forskellene stadig tydelige og mangfoldigheden var vigtigt – man kan være gæst; i Bybøn og KirkePåVej er der en stærkere fælles vision, hvor deltagerne bliver en del af et fællesskab.

Hvad er det vigtigste for, at økumenisk samarbejde kan lykkes?

Sarah: Det vigtigste for at økumenisk samarbejde kan lykkes, er at vi er enige om, hvor vi skal hen. I det økumeniske arbejde må vi både besøge hinandens øer og have en klar forventningsafstemning.

Hindringen for at det kan lykkes er der hvor uenigheder – både mellem kirker og internt i kirker – gør samarbejdet problematisk. I en sådan situation kan den dårlige stemning nemt trække energien og kan kræve et afbræk.

Hvad har I lært gennem økumenisk samarbejde?

Jakob: Vi er blevet skarpere på hvad evangeliets kerne er og hvad der i højere grad er det perifere. Hvad kan vi give køb på og hvad er uopgiveligt. Det økumeniske møde modner os i forhold til at skelne det essentielle fra det perifere både hvad angår indhold og form.

Det handler også om at give hinanden perspektiv: en del folkekirkepræster ved at frikirkerne er store globalt set, selv om de er små på lokalt plan. Udblik til den store verden sikrer lokal plads til hinanden. Lokalt økumenisk samarbejder giver også perspektiv.

Sarah: Af det økumeniske samarbejde kan vi lære meget også om os selv – vores egne trosformer står frem i et andet perspektiv. Selvfølgelig får vi også øget viden om andre. Nye former for spiritualitet – fri bøn – er et helt konkret udbytte af økumenisk samarbejde. Måske kunne man tale om dette som at lære et nyt sprog: det økumeniske samarbejde giver os en anden forståelse af det sprog som andre kirker er udtryk for. Mangfoldigheden er grundet i den samme tro, men denne samme tro har forskellige udtryk. Det fører til både overbærenhed og samarbejde.

Helsingør: Grøn Kirke som det fælles tredje

Sofie Kure er medlem af en kirke, der er grøn. Hun fortæller: *De fleste, ja, faktisk alle i kirken, er interesseret i den grønne dagsorden. De er optaget af, hvordan vi i vores lille kirke konkret kan være med. Når vi handler ind og f.eks. køber legetøj til børnekirken, så køber vi det i en genbrugsbutik. Det har været en sjov opgave at handle ind på den måde. Det har både gavnet kirken, fordi det så handler om en lille økonomi, men det har også været sjovt at komme hjem med ting vi i udgangspunktet slet ikke troede kunne bruges. Vi har i kirken også kigget på, hvad vi spiser og drikker. Vi prøver at købe varer, der følger sæsonen og at gå med fairtrade og det økologiske. Endelig så prøver vi også at tænke det med Grøn Kirke ind i kirkens teologi, sådan at det kommer med i de sange vi synger og de bønner vi beder. Det tænkes ind i prædikerne som tema eller delpointer og i vores netværksgrupper, tages det op i deres samtaler.*

Men ud over at være engageret i klimasagen lokalt er Sofie Kure projektleder for Grøn Kirke på landsplan. Her arbejder hun for, at alle kirker skal være grønne, altså bevidste om og engagerede i en *taknemlighed, respekt og omsorg for Guds skaberværk*. Arbejdet Grøn Kirke er udsprunget af Danske Kirkers Råd og er i udgangspunktet økumenisk. Det betyder at konferencer, kurser og materiale er til alle kirker på tværs af konfessioner. Nogle gange produceres der materiale, som er målrettet enkelte kirkesamfund, men samlet set, skal det der udgives favne kirkernes forskellighed.

Det økumeniske er altså en grundsten i arbejdet med Grøn Kirke. Og det har altid været en styrke. Grøn Kirke bliver nemlig det fælles tredje, som gør, at det ikke er så farligt at samarbejde. I Grøn Kirke skal der ikke diskuteres dåb og nadver, det som kirkerne alligevel aldrig bliver enige om, men her handler det om det fælles tredje nemlig ansvarligheden for skaberværket. Den dagsorden kan samle på tværs.

Lige netop det fælleskirkelige oplever Sofie Kure også som en styrke lokalt. Hun siger: *I vores kirke samarbejder vi både med Indre Mission og den lokale folkekirke. Vi bruger deres lokaler som kirkerum til vores gudstjenester. Det har givet en naturlig anledning til samarbejde, og den grønne dagsorden er det vi arbejder sammen om. Til jul var det uddeling af brugt legetøj. Vi kom med legetøjet og Folkekirken stillede lokalerne til rådighed. Det har givet anledning til en snak om mere samarbejde i fremtiden, mest om børn og unge. Indre Mission har vi også lånt lokaler af, og det er deres genbrugsbutik vi handler ind i. Det har været fantastisk som lille nystartet frikirke at møde nogle af dem der har været i byen længe og er store.*

Sofie Kure mener dog, at der også kan være udfordringer ved fælleskirkelighed: *Nogle tror at fælleskirkelighed er ensbetydende med at man skal blive enige og ens, sådan at man skal gøre tingene på den samme måde. Men det skal man jo ikke. Meget af frygten for det økumeniske kommer nok af uvidenhed. Man ved ikke ret meget om hinandens kirker. Som kirke i Danmark er vi ikke altid så gode til at besøge hinanden.*

Det økumeniske gør ikke en forskel for alle i kirken. Mange opdager måske knapt, at en aktivitet er fælleskirkelig, men for de faste frivillige skaber det fælleskirkelige en givende åbenhed og forståelse og rummelighed. *Personlig bliver jeg bare så glad. Det er så dejligt, når andre åbner armene og siger velkommen*, konkluderer Sofie Kure.

I vores lokal kirke har vi Grøn Kirke som fokus, men vi har også en anden klar profil. Vi vil gerne være noget for vores by. Så i stedet for altid at have traditionelle gudstjenester har vi nogle alternative gudstjenester. Her har vi delt kaffe ud i midtbyen, men vi har også lavet skralde-indsamlinger. Så går vi rundt i mindre grupper og samler skrald der er smidt på gaderne. Det kan være grupper af familier med børn eller ældre der er med. Sådanne aktiviteter kan nemt være økumeniske. Sammen med andre kirker kan man lave skralde-indsamling eller tøjbyttemarked eller en friluftsgudstjeneste med grøn kirke som tema. Når kirken kommer ud af kirkebygningerne og bruger naturen som rum, så kan det blive lettere at holde gudstjeneste sammen. Det grønne bliver det fælles tredje.

Lige nu oplever Grøn Kirke en positiv udvikling i arbejdet. Mange vil være med, også kirkerne på tværs, og arbejdet er ved at få økumenisk bredere. Der er i dag en større accept og forståelse for den grønne dagsorden. Opfordringen fra Sofie Kure er da også: *Jeg vil klart opfordre alle kirker til at sætte mere fokus på naturen og det grønne. Tænk det ind i det eksisterende arbejde, der allerede gøres rundt omkring. Det skal ikke nødvendigvis være en ny aktivitet, så bliver det let uoverskueligt. Men udvid allerede eksisterende arbejde, tænk økumenisk og tænk grønt.*

Odense: Events for unge - Wave Fyn

Jonas Degn er eventleder for Wave Fyn. Han er ansat 5 timer om ugen som leder af projektet. Jonas fortæller: *Vi har kun været i gang her på Fyn i 2 år og opstarten har været præget af corona-restriktioner. Vi vil gerne have tre større events per semester. Og først her i efteråret lykkedes det at nå målet. Vi havde en lovsangskoncert med et lovsangsband fra Mariager Højskole. Så var der en alternativ aften med folkedans. Her havde vi først en afdeling med vidnesbyrd og nogle sange, og derefter ledte en folkedanserinstruktør dansen. Der var 25 unge med den aften. Det tredje var et oplæg om medvandring efterfulgt af bankospil. Derudover arrangerede vi et foredrag om ungekultur.*

Wave Fyn vision er at afholde større ungdomsarrangementer, som et supplement til det der i øvrigt foregår i forskellige kirker og ungdommiljøer i og omkring Odense. Ungdomsfællesskaberne i byen er meget små og i oplandet er de endnu mindre. Til Wave kan man samles fra forskellige kirker og lave noget større sammen. Målet er at lave kristne events med indhold – altså events som både indeholder lovsang og forkyndelse men også sociale aktiviteter. Den fælleskirkelig ungdomsorganisation YFC er hovedorganisation bag Wave Fyn. Det er YFC der betaler løn til den lokale koordinator.

Det er tydeligt at Wave Fyn til deres arrangementer ønsker, at der altid er fokus på fællesskab og at der er plads til nye deltagere. Der skal være et element af kristen forkyndelse, men der skal også altid være et socialt element. Det skaber muligheder for at de unge kan lære hinanden at kende og at nye bliver inkluderet. Derfor skal der ikke kun være koncerter, men der skal langt hellere være lovsangsaftræner, hvor deltagerne synger med.

Wave er båret af det fælleskirkelige. Jonas forklarer: *Da vi ikke er så mange unge i området, er vi helt afhængige af at kirkerne vil sende deres unge til vores events. Jeg deltager en gang om måneden i et fælleskirkeligt forum for præster og ledere. Her er flere kirker og organisationer med. Jeg kender derfor præsterne, og det gør at de er mere trygge ved at sende deres unge til vores arrangementer. Der er mange praktiske fordele ved at arbejde sammen på tværs af kirkerne. Det kan også være et godt signal at sende til omverden. Trods alt, så er vi på tværs af kirkerne enige om én ting - nemlig at tro på Jesus.*

I teamet, der står for Wave Odense, er der repræsentanter med fra forskellige kirker. Overordnet oplever de, at kirkerne gerne vil være med til det fælleskirkelige ungdomsarbejde. Samarbejdet gør det nemlig

muligt at lave større events. I nogle af de lokale ungdomsfællesskaber er der måske kun 10 personer, så ressourcerne er små. I stedet for at sidde i forskellige hjørner med et ønske om at lave ungevents men uden ressourcerne til det, er man enedes om at samle kræfterne og gøre det sammen. For nogle af kirkerne har det været svært at frigive deres unge ledere til ét fælles projekt, men generelt er der ikke de store udfordringer med det fælleskirkelige arbejde for unge i Odense. Det kan skyldes det økumeniske fællesskab, der er i præstenetværket. Præsterne derfra bakker op om Waves arbejde og accepterer at der laves arrangementer, som har et andet udtryk end det de er vant til fra deres egne kirker.

Den mission vi som kristne har, kan vi kun bærer, hvis vi arbejder sammen, mener Jonas Degn. Hvis vi skal løfte den opgave med at forkynde Jesus, skal vi gøre det sammen. Vi skal ikke lave én stor fælles kirke med nadver og dåb, men vi kan lave fælleskirkelige events sammen. Sådan som jeg ser det, er det at være åben overfor det fælleskirkelige et kald vi har som kristne. Jesus beder om at vi må være ét, som Han og Faderen er ét. Det skal vi arbejde for. Det fælleskirkelig kan være med til at fremme kærlighed mellem os. Det kan selvfølgelig komme til udtryk på mange forskellige måder.

Nu tror jeg ikke den unge generation er særlig opmærksom på teologiske skel, fortæller Jonas Degn. De er ikke optaget af udfordringerne i det fælleskirkelige. De unge tænker ofte jo flere og federe vi kan lave det, des bedre. Måske er de unge naturligt fælleskirkelige. Men det kan også være, at de bare ikke er så bevidste om egen teologi og kirkeretning endnu. Personligt er jeg gennem det fælleskirkelige engagement blevet mere klar over, hvad der er det væsentlige i troen og hvad der måske er mindre vigtigt. Jeg håber at arbejdet i Odense fortsætter, det tror jeg også at det gør. Jeg håber det slår rødder, for ved at pulje ressourcerne kan vi mere.

[Kolding: Tværkulturelt arbejde sætter tro på dagsordenen i Kolding](#)

Der er et hav af aktiviteter i det tværkulturelle arbejde i Kolding Provsti. Elizabeth Padillo er ansat som tværkulturel medarbejder og man kan mærke hendes begejstring, når hun fortæller om alt det, der er gang i. Elizabeth Padillo arbejder tæt sammen med Kolding Provstis tværkulturelle udvalg samt sognepræst Michael Markussen. Det tværkulturelle arbejde er et fællesprojekt i provstiet. Det betyder at provstiets sogne er sammen om initiativet og at det forventes at de gør brug af arbejdet og støtter op om det.

Og der er virkelig gang i mange aktiviteter i det tværkulturelle arbejde. Listen af tilbud er lang. I den ugentlige sprogcafe, deltager der i øjeblikket omkring 35 elever og omkring 15 frivillige. Her får deltagerne hjælp til at mestre det danske sprog. Der er forskellige aktiviteter, men fællesskab er også en vigtig del af sprogcafeen virke. Derfor er der altid kaffe, og kiks og tid til samtale. Lige nu er der mange ukrainske voksne og børn der deltager. Det er en udfordring, men nogle af de mange ukrainske studerende i byen kommer for at hjælpe med f.eks. at tolke. De deltager også selvom de ikke normalt er vant til at komme i kirken.

En gang om måneden afholdes der en international gudstjeneste. Gudstjenesten holdes på engelsk og liturgien er lidt anderledes end den der sædvanligvis bruges i Folkekirken. Her deltager nydanskere fra mange forskellige kirkesamfund. Jeg ved godt at katolikker og ortodokse ikke kan være med i fælles nadver, men vi oplever det nu ikke som et problem, fortæller Elizabeth Padillo. Mange af ukrainerne er katolikker eller ortodokse, men derfor kan de jo godt deltage i gudstjenesten. Vi har ved de sidste par gudstjenester haft ukrainere til at bede en bøn på ukrainsk for deres eget land. Når vi giver plads og elsker mennesker, så bliver det godt.

En anden aktivitet er Middag på Tværs. Her indbydes nydanskere og danskere til fælles middag én fredag hver måned. Deltagerne medbringer selv mad til det fælles Ta'-selv-bord. Her opfordres man til at tage

retter med, som stammer fra ens hjemland. Det er så vigtigt, at nydanskerne kan vise noget fra deres eget land, siger Elizabeth Padillo, og her spiller mad en væsentlig rolle. Vi forsøger også at finde sange på de forskellige sprog og lader deltagerne vise eller fortælle noget fra deres land og kultur. Der er 7 kirker, som skiftevis er vært ved den månedlige fællesspisning. Af de 7, er de fleste folkekirker men der er også frikirker med. Vi har haft et ønske om at decentralisere arbejdet så det hele ikke foregik i Simon Peters Kirken, forklarer Elizabeth Padillo. For det første er det godt konkret at involvere flere kirker i arbejdet. For det andet bor der nydanskerne i hele provstiet, og det er nemmere for at deltage i aktiviteter i kirken og danne relationer, når kirken ikke ligger for langt væk.

Deltagerne i Middag på Tværs kommer fra vidt forskellige kirkesammenhænge. Ofte er der også muslimer eller budister med. Men det gør ikke noget, fortsætter Elizabeth Padillo. Vi spiser sammen, synger sange, danser og leger selskabslege. Det er både sjovt og hyggeligt. Det kan alle være med til. Så er langt de fleste nydanskere ikke bange for den åndelige dimension. Vi slutter fællesspisningerne af med sang, lystænding og bøn. Når det er muligt, holder vi denne afslutning i kirken. Vi oplever, at langt de fleste gerne vil være med også til denne del. Kærlighed til Gud og kærlighed til vores næste forener på tværs af tro.

Den sidste søndag i måneden er der 'Kvinder møder Kvinder'. Her mødes kvinder på tværs af etnicitet, kultur og tro for samme at lave mad sammen, have skønhedsklinik, laver juledekorationer og mange andre ting. Det er kvinderne selv, som planlægger og afvikler aktiviteterne. Når der f.eks. skal laves skønhedsklinik, er det naturligvis dem eller den der i sit deres eget land havde en salon der har ansvaret. Mange kvinder deltager og flere har deres børn med. De kommer også fordi de her kan møde andre, som taler deres sprog og fordi de kan være sammen om at være nye i det danske samfund. Elizabeth Padillo fortæller med smil på læben: Til den store julefest, hvor alle både kvinder og mænd er inviteret med, er der både kristne, muslimer, hinduer og budister. Her er der tradition for, at nogle af deltagerne dramatiserer juleevangeliet. Det er sjovt, når en sikh spiller en af de tre vise mænd. Det er på samme tid festligt og så fortæller det den kristne historie.

Der er mange henvendelser fra andre provstier, der spørger til vores tværkulturelle arbejde, siger Elizabeth Padillo. Min anbefaling er at man starter med at finde en person, som brænder for det tværkulturelle. Det er så vigtigt med en, der har tid til at arbejde med det, og en som oplever sig kaldet til det. Selv kom jeg som nydansker til Danmark og mødte flygtninge på sprogskolen, som trængte til fællesskab. Jeg var selv en del af en tværkulturel familie og havde brug for et internationalt fællesskab. Jeg ved, hvor meget det betyder, at kirkerne er med til at tilbyde nydanskerne tværkulturelle aktiviteter.

Århus: Samtalecafé - Kirketorget Århus

Solen skinner og det er en perfekt dag til en strøgtur. Der går en del mennesker forbi vinduerne udenfor det lokale, hvor Kirketorget holder til. Stedet ligger helt ud til gågaden og lige ved siden af Den Katolske Kirke i Århus. Det ligner lidt en café med små kaffeborde og hyggehjørner. Man kan ikke købe noget, men der er gratis kaffe på kanden. Kirketorget åbner kl. 13.30 og det er frivillige fra Christianskirken, der har vagten i dag.

Kristian Lindholm er daglige leder for Kirketorget og han fortæller: *Vi har to mål med Kirketorget. For det først vil vi skabe et sted, hvor der er plads til ro midt i byens heftige puls. For det andet vil vi gerne give rum for samtaler om tro og eksistens i en dialogisk ramme. Initiativet er helt nyt. Efter to års forberedelse, hvor vi talte om visionen for Kirketorget, hvordan det praktiske skulle fungere, men også om, hvordan vi fra forskellige kirker kunne stå sammen om arbejdet, var det planen at åbne i januar 2021. Det blev dog pga. Corona udskudt til maj 2021. Vi er altså stadig i opstartsfasen, hvor vi afprøver og lærer. Men vi ved dog, at*

der har været 900 besøgende i Kirketorvet i løbet af de første 8 måneder. Vi har for nuværende i gennemsnit åbent 20 timer om ugen. Vi vil gerne holde mere åbent, men der skal frivillige til.

Det var jesuitterne i Århus, som spurgte ud blandt de kirker, der var engageret i samarbejdet om Julekrybben (en real-size julekrybbe, som opstilles i julemåneden på gågaden foran den Katolske Kirke og hvor der løbende er forskellige typer underholdning). Efter bog-butikken lukkede, stod det fine lokale ved gågaden tomt. Hvis kirkerne kunne bruge det, var jesuitterne parate til at betale huslejen. Rigtig mange kirker var med i idefasen, også flere end dem, der i dag er med i selve projektet. På nuværende tidspunkt er der 9 kirker og organisationer med i projektet. De giver hver 6.000, - kr. i årligt kontingent og de fleste stiller med frivillige. De sidder også med i repræsentantskabet, som vælger styregruppen.

Da projektet er fælleskirkeligt, har man ønsket at opstille nogle meget faste spilleregler for arbejdet. Vagtplanen er indrettet sådan, at det kun er én kirke eller organisation, der er på ad gangen. Der blandes ikke på tværs. Det er i fællesskabet i den bagvedliggende forening Kirketorvet, at det fælleskirkelige får plads ikke i selve arbejdet i cafeen. I de indledende samtaler blev det tydeligt, at det var en udfordringen, hvis kirkerne skulle stå alt for samlet og være enige om alt. Derfor er der i vedtægterne taget højde for det. Når en kirke eller organisation har vagten i Kirketorvet er det altså kun frivillige fra den ene kirke eller organisation, der møder ind. Men har man vagten og værtskabet så er man til gengæld fri til at invitere dem man taler med til gudstjeneste i egen kirke, man er også fri til at profilere egen sammenhæng. Når nye frivillige kommer, bliver de informeret om arbejdets vision og spilleregler gennem en medarbejderhåndbog og et intromøde.

Der er mange fordele ved at flere kirker og organisationer sammen står bag Kirketorvet, fortæller Kristian Lindholm. Det kunne slet lade sig gøre uden at vi stod sammen om det. Ingen af os har ressourcer til at stå for Kirketorvet alene. Desuden har det lært os meget at skulle arbejde sammen. Personligt har jeg fundet mødet med andre kristne fra andre kirker spændende. Det har lært mig mere respekt og forståelse for dem, der gør tingene anderledes end mig selv. Sådan tror jeg vi alle har det. Det at opdage hinanden som brødre og søstre i troen har været givende. Det afføder også respekt, når man opdager hvor dygtigt og kompetent andre kirker arbejder. Man får øjnene op for, at der er andre måder at være tingene på, end den måde vi gør det på i vores kirke. Forskellige kirker har forskellige styrker og man kan lære af hinanden. Der er andre måder og andre kulturer end vores egen. Endelig gør det noget ved holdningen til andre kristne. Det er nemmere at holde af dem, som man arbejder sammen med. Dem man kender taler man pænere om.

For folk, der besøger Kirketorvet, tror Kristian Lindholm ikke det fælleskirkelige betyder ret meget. De lægger vel næppe mærke til det, argumenterer han. Det er bare kirke. Men fordi vi som kirker kender hinanden, så har vi efter en samtale med besøgende bedre mulighed for at anbefale en bredere vifte af kirkelige tilbud, og dermed større chance for at ramme lige det, som passer til den person vi har talt med. Det kan for eksempel være at henvise til pastorale samtaler hos den besøgendes lokale sognepræst, eller fortælle katolikken, hvor der er mulighed for at gå til messe.

Kristian Lindholm bliver afslutningsvis spurgt om hvad han ville anbefale, hvis nogen ønskede at gå i gang med et lignende økumenisk initiativ. Han siger: *Sæt jer ned og find ud af, hvad det er I vil. Lav en ramme for jeres arbejder. Den skal være så stram, at ved når man er gået udenfor grænsen, men så løs, at man kan holde ud til at være med. Det kan godt tage tid at finde frem til fælles konsensus, men det er arbejdet værd.*

Silkeborg: Kirkernes Sociale Arbejde i Silkeborg

Det er ikke svært at være sammen på tværs, når det handler om, at man rent praktisk skal hjælpe andre. Men er det aktiviteter i kirken, så er det bedst, at den enkelte kirke selv ejer projektet, sådan lyder anbefalingen for Janni Vendelbo Lauridsen, der er projektleder i Kirkernes Sociale Arbejde (KSA) i Silkeborg

KSA er et diakonalt netværk, der har til formål at hjælpe udsatte borgere i og omkring Silkeborg. KSA har i øjeblikket seks arbejdsområder nemlig Økonomisk rådgivning, Maddeling, Familiehjælp, Praktisk hjælp, Medvandring og TVRZ (oplevelser, aktiviteter og samvær for børn fra sociale udsatte områder). Der er 10 kirker/organisationer med i samarbejdet. Størstedelen af dem er frikirker, men der er også en enkelt sognekirke med. Kirker og organisationer deltager via repræsentanter, som er med i netværksmøder i KSA. Det er netværksgruppen, der står med ledelsen af arbejdet. De har dog udpeget en mindre styregruppe som sammen med den ansatte projektleder varetager den daglige drift.

Når man står og hænger billeder op, eller ordner en have, eller giver økonomisk hjælp til et andet menneske er der ikke meget at bliver uenig om, fortæller Janni Lauridsen. Der er ikke meget teologi i det. I vores økonomiske rådgivningsteam er der personer med fra vidt forskellig kirkelig baggrund. Overfor kommunen har det givet en fordel. Når de spørger om vi gennem vores sociale arbejde vil missionere, kan vi med god samvittighed svare nej, det ville vi slet ikke kunne blive enige om. Men vi vil gerne stå sammen i at dele Guds kærlighed ud gennem praktisk omsorg.

Vi har egentlig ikke nogen vedtægter for vores arbejde, det er ikke så defineret. Arbejdet er startet, fordi der var interessesammenfald fra forskellige personer fra forskellige kirker. De satte sig sammen og udviklede konceptet. I netværksgruppen mødes vi fra de forskellige kirker og deler vores erfaringer med det diakonale arbejde med hinanden. Her har vi også et åndeligt fællesskab, hvor vi lytter til hinanden, beder for hinanden og lærer af hinanden. I øjeblikket er vi ikke særligt opsøgende på at få flere med i arbejdet, mest fordi er der nok at gøre med det vi allerede har gang i.

Når det gælder økonomisk rådgivning, repræsenterer de frivillige flere forskellige kirker, men her arbejder den frivillige meget individuelt. Når det gælder praktisk hjælp, deltager de frivillige ofte gruppevis, hvor grupperne kommer fra samme kirke. Det er altså rigtig meget i netværksgruppen det økumeniske fællesskab sker.

Fordi flere kirker står sammen om arbejdet i KSA, kan der udbydes flere diakonale arbejdsområder. Den enkelte menighed ville aldrig kunne bære så mange opgaver selv. Den fælleskirkelige paraply har særlig betydning i relation til kommunen. Kommunen har lettere ved at forholde sig til kirkerne, når de henvender sig som samlet gruppe end hvis den enkelte kirke henvendte sig alene. Ved at samarbejde kan kirkerne derfor komme med et markant tilbud og være en væsentlig medspiller i kommunens sociale indsats.

En anden fordel ved økumeniske samarbejde, fortæller Janni Lauridsen, er at man på tværs kan dele inspiration. Der er også kommet mere tillid mellem de enkelte kirker. Det er blevet nemmere at henvise til hinandens arrangementer. Hvis en kirke har et tilbud til småbørnsfamilier, kan vi henvise til den kirke, når vi i KSA møder familier som gerne vil besøge en kirke eller det kan være kirker, som har et særligt tilbud til ældre. Der er vel altid en frygt for at man som kirke kan miste frivillige eller ejerskab for aktiviteter, når man indgår i fælleskirkeligt arbejde. Derfor skal der god kommunikation til, så alle forstår, at det er som kirker vi er med i KSA, og at vi sammen kan mere end vi kan hver for sig.

KSA har udviklet sig markant de seneste år. I dag er der seks velfungerende indsatsområder og en begejstring for arbejdet blandt de deltagende kirker og organisationer. Der er 180 på listen over frivillige og

KSA har fået en god kontakt til kommunen, der i dag ser KSA som en væsentlig medspiller på det sociale område i Silkeborg.

Ålborg: Præstenetværk

Torsdag morgen mødes 10-15 præster på Aalborg Rådhus. Her har borgmesteren stillet et lokale til rådighed til det som netværket kalder *præstebøn*. Samlingen starter med en lille refleksion og så er der bøn – bøn for byen, bøn for kirkerne, bøn for hinanden, og hvad der ellers trænger til at blive bedt for. Efter en time er mødet slut. En gang om måneden samles præsterne i et lidt større *præsteforum*. Her mødes man rundt om i kirkerne. Det startes med fælles morgenmad, hvorefter dagens vært holder et oplæg. Begge aktiviteter er en del af præstenetværket i Aalborg. Her samles præster fra forskellige kirker. Der er præster med fra folkekirken, flere fra frikirker og enkelte fra frimenigheder.

En af deltagerne og formand for præstenetværket er Kasper Rahbek Pedersen, som er præst i Aalborg MenighedsCenter. På spørgsmålet om hvorfor man vælger at bruge en morgen om ugen på bøn sammen med andre præster, svarer Kasper Rahbek: *Jeg kan ikke forestille mig ikke at prioritere bedemøderne. De gør en hel masse positive ting. For det første tror jeg, at enhed og bøn har en virkning på byen, så det alene gør at samlingerne giver rigtig god mening. For det andet har fællesskabet til bønnemøderne givet mig gode kollegaer. Her er der præster med længere erfaring og kendskab til byen, som jeg kan spørge til råds. For det tredje, så bygger det ugentlige fællesskab broer mellem menighederne her i Aalborg. Vi kender til hinanden og har mulighed for at hjælpe hinanden. For mig er præstebøn en uvurderlig ting i ugens løb.*

Præstenetværket startede tilbage i 2001, fortæller John Nielsen, Generalsekretær i Evangelisk Frikirke Danmark og en af initiativtagerne bag præstenetværket i Aalborg. Kirkelivet i Aalborg var dengang opdelt i grupper. Evangelisk Alliance, som ellers skal samle kirker, var delt i to grupper. Nogle frikirker var sammen og andre var ikke med. Når man som jeg er vokset op med fælleskirkelighed som noget helt naturligt for kirken, så var det svært at forstå. Jeg oplevede det som et Guds kald at kalde præsterne sammen. Spørgsmålet var bare, hvad vi kunne samles om, når teologien var så forskellige. Det blev til et fokus på bøn og det at bede for den by, som vi alle var en del af. Vi samledes en gang om måneden om formiddagen for at bede for Aalborg. Mødet på tværs affødte forsoning og der blev talt ud om mange ting. Hvor man før ikke sad i stue sammen, blev man nu venner. Visionen har gennem årene været at enhed og bøn er med til at skabe forandring i byen – transformation.

Ud over fokus på bøn for byen, så er det praktisk godt for kirkerne at indgå i et netværk med hinanden, mener John Nielsen. Det giver relationer mellem kirkerne, og det gør det lettere at trække på hinanden. Hvis en menighed får en ide, som er større end de selv kan løfte, så kan 2-3 menigheder stå sammen om det. Den slags samarbejde opstår når der er netværk og tillid til hinanden. Et nyere eksempel fra Aalborg er det diakonale tiltag "Foodbank". Det initiativ står fire kirker sammen om. *Englevagt* er et andet eksempel. Til det årligt karneval i Aalborg, som samler mere end 100.000 mennesker, tager omkring 100 englevagter ud i byen med næstekærlighed, vand og plaster. De frivillige kommer fra forskellige kirker i Aalborg. Målet er at være til stede, at hjælpe hvor man kan, at følge kanevalsdeltagere til samaritten eller til toget eller hvad der nu er brug for. Også det er et ægte fælleskirkeligt arrangement.

Erfaringen fra Aalborg er, at et velfungerende præstenetværk på tværs af kirker føder økumenisk arbejder. Menighedsmedlemmer ser at præsterne mødes, og de får en tro på, at kristentroen er mere og større end det den enkelte kirke kan rumme. Når dette kombineres med et fokus på at række ud til andre mennesker, er der virkelig mulighed for fælleskirkeligt arbejde. At række evangeliet og næstekærligheden videre, er en

fællesnævner for kristne uanset teologi. Det kan godt være metoden er forskellig, men det er samme fokus og det kan kirkerne samles om.

Kasper Rahbek Pedersen forklarer: *Vi skal tænke større end blot at have netværk for vores egen skyld. Vi skal have et formål. For præstenetværket i Aalborg er det blevet bøn for byen der samler. Der har undervejs været flere bønnesvar og vores fokus og dermed kærlighed til byen er værdsat også af kommunen og politiet. Der er i øjeblikket virkelig commitment i præstenetværksgruppen. Det tyder på, at det er levedygtigt. Det er klart, at tingene skal holdes i live for at fortsætte. Netværket skal prioriteres og vi skal være opsøgende i forhold til nye præster. Men der hvor vi er nu, det er fantastisk. Det opleves som om vi kun lige er startet og at vi kan udvikle endnu mere sammen.*

Læs også *Håb for din by* af John Nielsen som er beretningen om, hvordan kirker i Aalborg fandt sammen i enhed og de positive spor, det har sat i kirkerne og i byen.

Viborg: Kirken i verden

Hvert år afholdes der forbønsgudstjeneste for forfulgte kristne i Viborg Domkirke. Her inviteres der bredt ud, også til andre kirkesamfund. Også beboerne på Udrejsecenter Kærshovedgård er inviteret med, og centrets asylkor medvirker. Det er en alvorlig gudstjeneste, hvor uretfærdighed og ulighed italesættes, men det er også festligt, fordi deltagerne mødes på tværs; på tværs af kirker, på tværs af nationalitet og på tværs af omstændigheder. Gudstjenesten var tidligere arrangeret af det folkekirkelige stift alene, dog ofte med en prædikant og medvirkende fra andre trossamfund, men i år har man taget et skridt mere ind i det fælleskirkelige og inviteret den katolske kirke i Viborg med i planlægningsgruppen. Peter Fischer-Nielsen, der er ansat som stiftspræst for Kirken i Verden i Viborg Stift, fortæller: *Når vi sætter fokus på forfølgelse af kristne, er det naturligt at invitere andre kirker med. Den katolske kirke og mange migrantmenigheder har forfølgelse langt tættere inde på livet, end vi danskere har. Derfor er det oplagt at tænke forbønsgudstjenesten som en økumenisk gudstjeneste. Det globale perspektiv afføder her helt naturligt en økumenisk tænkning. Måske var det lettere at planlægge og afvikle gudstjenesten selv, det ville være hurtigere. Men vi kan mærke, at selve processen i det økumeniske samarbejde giver mere. Her oplever vi godt fællesskab, og vi kommer andre steder hen med vores arrangement, end når vi bare sidder selv. Det giver andre perspektiver på gudstjenesten.*

I sit arbejde som stiftspræst varetager Peter Fischer-Nielsen sammen med et stiftsudvalg bestående af både præster og lægfolk det, som han selv kalder stiftets udenrigstjeneste, det vil sige arbejde i forhold til det mellemkirkelige, religionsmødet, migrantkontakten og mission. Peter Fischer-Nielsen mener, at man skal passe på med at instrumentalisere økumenisk arbejde. Han siger: *Det har en værdi i sig selv at kunne være sammen som brødre og søstre i det økumeniske arbejde. Det økumeniske fællesskab giver blik for, at kirken er større end den lokale sammenhæng. Det giver blik for en global virkelighed og for at kirkens liv og omstændigheder er meget forskellige, alt efter hvor man bor. Nogle steder i verden koster det for eksempel meget at være kristen og være en del af en kirke.*

En anden fordel ved samarbejde på tværs er, ifølge Peter Fischer-Nielsen, at der skabes gode relationer. Gennem arbejdet med forbønsgudstjenesten er der blevet skabt en god kontakt mellem folkekirken og den katolske kirke. Når der opstår udfordringer som f.eks. i forbindelse med krigen i Ukraine, kan man stå sammen og vende problemstillinger og forslag til tiltag på tværs af kirkesamfund. Den samme forbindelse mellem relation og gensidig hjælp gælder også i forhold til andre religiøse samfund.

Relationen mellem kirkerne starter ofte på præste- eller ledelsesniveau. *Særligt for migrantkirkerne betyder det meget, at deres præst er med i samarbejdet med folkekirken, siger Peter Fischer-Nielsen. Hvis præsten*

kan deltage, giver det en anerkendelse af relationen, som betyder, at de almindelige medlemmer oplever det mere trygt at deltage. Når det gælder den ortodokse kirke, har vi kontakt til flere præster i stiftet, og det gør det lettere også lokalt at have kontakt til de ortodokse kirkes medlemmer. Det, der synes farligt ved det økumeniske, fjernes. En stor del af det økumeniske arbejde i stiftet ligger ude i landsognene, hvor det ikke handler om den overordnede kontakt mellem kirkesamfund, men om at mødes som kristne brødre og søstre, der nok tilhører forskellige kirkesamfund, men er fælles om troen og livet lokalt. I vores område er der mange østeuropæere, som vi gerne vil i kontakt med. Mange tilhører den ortodokse kirke. Flere steder bliver det økumeniske arbejde også et mellemmenneskeligt arbejde. Det almenmenneskelige som behovet for fællesskab, hjælp til integration, behov for trøst og håb og det økumeniske kommer til at hænger sammen. Det helt konkret at åbne den lokale sognekirke for migrantmenigheder og ortodokse menigheder er et vigtig bidrag. Når en migrantmenighed eller en ortodoks menighed benytter den lokale sognekirke og dermed har deres gang der, bliver det nemmer gensidigt at henvende sig til hinanden og invitere på tværs til f.eks. sogneaftner eller fællesspisning.

Peter Fischer-Nielsen fortæller også, at relationsarbejde tager tid. Det gælder både i sognet, i provstiet og på stiftsplan. Han mener, at det økumeniske er relationer mere end noget andet. Det handler i første omgang ikke om arrangementer men om relationer. Det er mødet, der giver nye perspektiver og beriger.

Stiftsudvalget for Kirken i Verden i Viborg er formelt ansvarlig for at styrke det økumeniske arbejde i stiftet. Men fordi økumenik er relationer, har udvalget kun begrænset indblik i alt det relationsarbejde, der sker rundt omkring i stiftet. Udvalget ønsker at være initiativtager og sætte forskellige tiltag i søen, men ønsker derudover også at være sparringspartnere og en ressource for sognene. Som et tilbud til alle i stiftet har udvalget planlagt en stiftsrejse i efteråret til Rumænien. Man ønsker at blive klogere på især ortodoks kultur, kirke og traditioner og dermed gøre deltagerne bedre rustede til det økumeniske samarbejdet lokalt i sognene. Udvalget ser det også som sin opgave at bringe gode ideer fra ét hjørne af stiftet til et andet hjørne, sådan at initiativer ikke alene kommer ovenfra, men sådan at udvalget understøtter økumenisk arbejdet i hele stiftet.

Ejstrupholm: Landsbystruktur uden fælleskirkelighed

Vi har da samarbejde med andre, fortæller sognepræst Marlene Sigh. Vi arbejder sammen med lokale aktører, alle de steder hvor vi kan og alle de steder, hvor det giver mening. Der er samarbejde med Y's Men og med Røde Kors. Vi er også med i stiftets projekt med genbrug af konfirmationstøj. Men decideret fælleskirkeligt samarbejde, det har vi ikke noget af. Det bunder nok i en forståelse af kirkens opgave som det at byde ind på det, der sker lokalt, mere end at forholde sig til det som ligger udenfor.

Det er bestemt ikke af ond vilje, at vi ikke er med i et økumenisk arbejde. Jeg er selv opvokset i udlandet og har oplevet en del fælleskirkelighed. Men der er i lokalområdet ikke andre kirker, der er aktive. De mennesker, der her hos os tilhører andre kirkesamfund, kører til gudstjenester og aktiviteter i deres respektive kirker, som altså ligger udenfor vores lokalområde. Var der andre trossamfund her hos os, forestiller jeg mig, at vi ville have samarbejdet på tværs.

Marlene Sigh oplever ikke, at det økumeniske fylder særligt meget i bevidstheden i sognet. Der kan godt mangle forståelse for, at kirke kan være anderledes, end den form den har i den aktuelle lokale sammenhæng. Det er dog blevet bedre, mener hun. De fleste har trods alt familie og venner, der bor andre steder og dermed har andre erfaringer med kirke. Der er også mange som på rejser går i kirke og der må forholde sig til det anderledes. Generelt oplever jeg at samfundet er mere åbent, fortæller Marlene Sigh. Dermed bliver der mere plads til varietet også når det gælder tro og religion.

I Ejstrup og Gludsted sogne arbejder man desuden sammen om Evangelisk Alliances Bedeuge. Det er en uge hvor der hver dag er oplæg til bøn og flere steder mødes man til bedemøder. Bedeugen ligger først i januar. Her står Indre Mission og KFUM&K sammen med folkekirken om at arrangere samlingerne. Også her er arbejdet meget lokalt forankret.

Økumeniske tiltag er som sagt afhængige af de lokale forhold, siger Marlene Sigh. Da vi har mange unge familier fra Østeuropa i sognet, går vi med tanker om at starte et babysalmesangs-tilbud målrettet dem. Her tænker vi at inddrage salmer og traditioner, som østeuropæerne bringer med fra deres hjemland. Det ville helt klart give et fælleskirkeligt præg.

Ejstrup og Gludsted ligger ved Ejstrupholm. Herfra er der omtrent 30 km til henholdsvis Herning og Silkeborg. Det er sogne med stor aktivitet. Ud over almindelige aktiviteter er der et stort børne og ungearbejde. Sognene er med sine samlede 13.820 ha. et af Danmarks største kirkesogne i udstrækning.

5. Analyse af det lokale økumeniske arbejde

Styrker: Hvad er det frugtbare ved den struktur og de aktiviteter, som kortlægningen viser?

- Som det ses i kortlægningen, så er det mellemkirkelige arbejde ofte initieret af præster eller andre ansatte men i en vis grad drevet af græsrodder og frivillige. Dvs. der er en folkelig forankring af det mellemkirkelige arbejde og i den forstand en 'økumeni fra neden'.
- Lokale rødder for økumenisk samarbejde sikrer at økumenik er en virkelighed på tværs af det lokale, regionale, nationale og internationale niveau.

Svagheder: Hvad er det, som begrænser i den struktur og de aktiviteter, som kortlægningen viser?

- Indikerer de manglende 85% af besvarelserne at økumenisk samarbejde ikke er en prioritet eller virkelighed for denne gruppe?
- Det økumeniske eller mellemkirkelige som begreb er vanskeligt at kommunikere.
- Det økonomiske fundament for er ret begrænset. Der er en lav lokal kapacitet i forhold til økumeniske aktiviteter.
- Det er vanskeligt at tænke strategisk om det lokale økumeniske arbejde.
- Hvordan kan man sikre kontinuitet og faglighed, når arbejdet i høj grad drives af græsrodder og frivillige?

Udfordringer: Med styrker og svagheder i baghovedet, hvilke udfordringer kan identificeres og på hvilke niveauer?

- Hvor stærk er den fælles forståelse af, hvad værdierne og anliggenderne i mellemkirkeligt arbejde er?
- Kan og bør der identificeres regionale økumeniske 'fyrtårne' eller mødesteder i forbindelse med gruppen af 65 respondenter med meget højt engagement?
- Hvordan sikre vekselvirkning og vidensdeling mellem det lokale økumeniske arbejde og de stiftsmæssige eller nationale strukturer, som kirkerne og menighederne er en del af?

Muligheder: Kan lokalt mellemkirkeligt arbejde gøres mere kendt og derved i højere grad vise sin berettigelse og blive et omdrejningspunkt for kirker og menigheder?

- Udfolde værdierne og anliggenderne i det lokale mellemkirkelige arbejde på en måde, så alle involverede kan identificere sig med arbejdet.

- Bedre muligheder og klarere anvisninger på, hvorfor og hvordan menigheder og enkeltpersoner kan engagere sig i lokalt mellemkirkeligt arbejde.
- Bedre muligheder for at søge øget støtte til lokalt mellemkirkeligt arbejde hvis der er klarere forståelse af værdierne og anliggenderne og handlingsanvisninger.

6. Teologisk eftertanke: Samarbejde, læring og enhed

Økumenisk arbejde er en forpligtigelse for en kristen kirke. Enhed og fællesskab kristne imellem er en opfordring fra Jesus selv ifølge de nytestamentlige skrifter. Det unikke ved denne fordring eller dette kald til kirken er, at det bærer den samme dobbelthed som evangeliets øvrige fordringer. Der følger velsignelse og læring med. Undersøgelse og samtale peger på en række områder hvor kirker og enkeltpersoner bliver beriget og får læring gennem det fælleskirkeligt arbejde.

Teologisk betragtet er økumeniske samarbejde, læring og indsigt vigtig. Respekt og tolerance i forhold til andre kirkelige traditioner er naturligvis grundlæggende, men læringen fra det økumeniske samarbejde sigter på noget dybere end at lade den anden være i fred med sine synspunkter. Det økumeniske indebærer nemlig en søgen mod en dybere sandhed i fællesskab.

Derfor bør samarbejde føre til nye og dybere indsigter i andres og ens egen kristne tro og tradition, og til et dybere fællesskab i tro på, håb med og kærlighed til Kristus og medmennesker. I teologisk perspektiv er dette fundamentet i den økumeniske enhed, som vi søger, og hvor forskellige kirker er sider af den samme sag.

Den teologiske eftertanke i forhold til økumenisk samarbejde er derfor en nødvendig eftertanke: Gennem økumenisk samarbejde lærer vi, at vi i kirkerne ikke prædiker en metodistisk kristendom, en luthersk kristendom eller en katolsk kristendom. Vi prædiker Kristus. Vi døber ikke med en luthersk dåb, en ortodoks dåb eller en baptistisk dåb – vi døber med Kristi dåb og i den treenige Guds navn. Dåben er ikke til en konfessionel, etnisk eller national kirke – men til Kristi universelle kirke. Disse teologiske grundindsigter kan blive til på grundlag af økumenisk samarbejde.

7. Afslutning: Anbefalinger på baggrund af kortlægningen

Rapportens afslutning er en opsummering af de iagttagelser, som vi har gjort os både i den kvantitative spørgeskemaundersøgelse og i de kvalitative interviews. Disse iagttagelser vil vi gerne videregive som anbefalinger til videre diskussion og forarbejdning af dem, der er engageret i lokalt økumenisk samarbejde.

- Relationer er grundlaget for vellykket økumenisk samarbejde. Der er ingen eksempler på frugtbart økumenisk samarbejde uden at der er gode relationer mellem præster og ledere fra de forskellige kirker og menigheder.
- Økumenisk arbejde kræver at der satses på det fælles. Det kræver at ildsjæle insisterer på kirkerne samarbejder sammen og lægger tid og kræfter i at se det ske.
- Det lokale økumeniske arbejde er med til at give rødder til det nationale og internationale økumeniske engagement. Forholdet mellem niveauerne – det lokale, det regionale/stifterne, det nationale og det internationale – er vigtigt at holde sig for øje. Frie kirkelige organisationer kan spille en vigtig rolle for sammenhængen mellem det lokale og det globale i økumenisk sammenhæng.

- Blandt besvarelsene har to tredjedele en form for økumenisk samarbejde; dette står dog i kontrast til den relativt lille gruppe af besvarelser i forhold til den store gruppe af manglende besvarelser. Den store gruppe manglende besvarelser kan fortolkes som at økumenisk samarbejde ikke opleves som en relevant problemstilling for disse kirker og menigheder. Der er med andre ord en stor tavs gruppe, som ikke har øje for mulighederne i og værdien af økumenisk samarbejde.
- Økumenisk læring bør følge af økumenisk handling. Der er brug for at lære, hvordan kirker kan lære af hinanden og til at skabe rum for eftertanke og læring efter fælles handling. Receptiv økumenik er som tænkning og metode en mulig nøgle til at undersøge hvordan økumeniske møder, økumeniske relationer og en økumenisk forpligtelse kan hjælpe enkeltpersoner og kirker i at vokse.
- I lokale menighedsråd er der en ansvarsfordeling i forhold til bygninger, medarbejdere osv. Der bør være en klarere defineret funktion omkring det mellemkirkelige samarbejde, som kunne bære anliggendet frem på lokalt niveau, sikre at de nødvendige relationer opdyrkes og identificer samarbejdsområder.

Revision: 1. august 2022

Bilag: Spørgeskema

Kopi af spørgeskema i pdf format

Lokalt økumenisk samarbejde i danske kirker og menigheder

Tak fordi du vil tage dig tid til at hjælpe os med at besvare dette spørgeskema! Det tager omkring 15 minutter at udfylde spørgeskemaet, og er en stor hjælp for kortlægningen af økumenisk arbejde i Danmark.

Med udtrykket 'økumeni' menes samarbejde på tværs af kirkesamfund. Lokalt økumenisk arbejde vil derfor sige samarbejde mellem lokale menigheder på tværs af kirkesamfund. Spørgeskemaet handler om lokale menigheders erfaring med samarbejde, og hvordan samarbejdet påvirker menighedslivet. Hvis IKKE der er samarbejde med andre kirker (fra andre kirkesamfund), så kan I nøjes med at besvare første (1) og sidste (4) fane i spørgearket.

I forhold til undersøgelsen er det tilstrækkeligt med et svar per lokal kirke eller menighed – vi vil derfor bede om, at I koordinerer besvarelsen lokalt og videresender spørgeskemaet til den ansatte eller frivillige, som I tænker bedst kan svare, hvordan I samarbejder med andre kirker.

1. Navn på lokal kirke eller sognekirke (evt. pastorat)

2. Navn på kirkesamfund (fx folkekirken, Den katolske Kirke, osv.)

3. Postnummer

4. Hvor mange kirker, menigheder eller grupper samarbejder I med fra andre kirkesamfund end dit eget?

Markér kun ét felt.

0 1 2 3 4 5

Ingen Fem eller flere

5. Hvis I ikke samarbejder med nogen andre kirker, menigheder eller grupper, hvad er grunden så?

Markér kun ét felt.

- Teologiske grunde - samarbejde mellem kirker er ikke en del af det at være kirke
- Praktiske grunde - der er ingen andre at samarbejde med i nærheden
- Andet: _____

6. Hvilke kirker, menigheder eller grupper samarbejder I med fra andre kirkesamfund end jeres eget? List gerne de partnere I har samarbejdsrelationer med

7. Hvor ofte sker samarbejdet?

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Årligt	☐	☐	☐	☐	☐	Ugentligt

Hvordan sker lokalt økumenisk samarbejde?

Nedenfor følger en række spørgsmål om hvilke områder det lokale økumeniske samarbejde finder sted på

8. Samarbejdes der om gudstjenestefejring?

Markér alle, du er enig i.

- Fælles gudstjenester
- Specielle temagudstjenester
- Fælles højtidsfejring - fx pinsegudstjenester
- Andet: _____

9. Samarbejdes der om mission?

Markér alle, du er enig i.

- Gøre kirkerne kendt i lokalområdet
- Invitere til fællesskab
- Synliggørelse
- Andet: _____

10. Samarbejdes der om undervisning og oplæring?

Markér alle, du er enig i.

- Kristendomsundervisning
- Dåbsoplæring af konvertitter
- Børnearbejde
- Ungdomsarbejde
- Teologisk voksenundervisning
- Andet: _____

11. Samarbejdes der om kirkernes sociale arbejde?

Markér alle, du er enig i.

- Genbrugsbutikker
- Cafe
- Lektiehjælp
- Klub
- Flygtninge- og migrantarbejde
- Julehjælp
- Besøgstjeneste
- Prostituerede
- Boligsocialt arbejde
- Maduddeling
- Familienetværk

12. Samarbejde om fortalerskab og forsoning?

Markér alle, du er enig i.

- Økumeniske lokalforeninger for internationalt arbejde
- Minoritetsinitiativer
- Andet: _____

13. Samarbejde om klima, miljø og bæredygtighed?

Markér alle, du er enig i.

- Grøn kirke
- Fair trade butikker
- Lokale miljø/natur initiativer
- Andet: _____

14. Samarbejde om relationsbyggende arbejde?

Markér alle, du er enig i.

- Økumeniske kirkevandringer
- Pilgrimsvandring
- Retræter
- Andet: _____

15. Samarbejde om kirke-skole-initiativer

Markér alle, du er enig i.

- Samarbejde med lokale skoler
- Andet: _____

Hvad er betydningen af lokalt økumenisk samarbejde?

Nedenfor følger en række udsagn om betydningen af det lokale økumeniske samarbejde. På skalaerne kan du give en vurdering af betydningen af samarbejdet og i hvor høj grad du er enig i udsagnet.

16. Samarbejdet har øget bevidstheden om hvad der sker i lokalområdet

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

17. Samarbejdet har været til gavn for dem, der har det vanskeligst i vores lokalområde

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

18. Samarbejdet har betydning for menighedens eget liv og egen vækst

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

19. Samarbejdet har lært os om andres tro og tradition

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

20. Samarbejdet har udviklet eller fordybet vores åndelighed

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

21. Samarbejdet har ført til bedre ressourceudnyttelse

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

22. Samarbejdet har ført til nye relationer

Markér kun ét felt.

1	2	3	4	5		
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

23. Samarbejdet har styrket følelsen af kirkens enhed på tværs af forskellighed

Markér kun ét felt.

1	2	3	4	5		
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

Fortsat:
Hvad er
betydningen
af lokalt
økumenisk
samarbejde?

Nedenfor følger en række udsagn om betydningen af det lokale økumeniske samarbejde. På skalaerne kan du give en vurdering af betydningen af samarbejdet og i hvor høj grad du er enig i udsagnet.

24. Samarbejdet har styrket vores egen kirkelige identitet

Markér kun ét felt.

1	2	3	4	5		
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

25. Samarbejdet har styrket vores fælles ansvar for vores omverden

Markér kun ét felt.

1	2	3	4	5		
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

26. Samarbejdet har på en frugtbar måde vist kirkens globale ansvar

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

27. Samarbejdet med andre kirker fra andre kirkesamfund styrker vores forståelse af, hvad kirken er og skal

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

28. Samarbejdet øger deltagelsen af frivillige på tværs af kirkerne

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

29. Samarbejdet gør det vanskeligere at være kirke for kernemedlemmerne

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

30. Samarbejdet fører til læring på tværs af kirkesamfundene.

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

31. Samarbejdet fører til fordybelse i vores egen tradition

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

32. Samarbejdet gør det lettere at søge midler til aktiviteter

Markér kun ét felt.

	1	2	3	4	5	
Lav grad	☐	☐	☐	☐	☐	Høj grad

33. Uddybende om betydningen af samarbejde

34. Hvilke faktorer er vigtige for et godt økumenisk samarbejde?

Markér alle, du er enig i.

- At man kender hinanden i forvejen
- At man befinder sig tæt på hinanden
- At ledelsen i kirken prioriterer økumenisk samarbejde
- At i forvejen have godt kendskab til økumenisk samarbejde
- At kirken eller menigheden prioriterer økonomiske ressourcer til arbejdet
- Andet: _____

35. Hvad er de vigtigste grunde til at I som kirke eller menighed er engageret i økumenisk arbejde?

36. Hvilke forhindringer er der for økumenisk arbejde?

37. Hvad er det vigtigste I har lært gennem økumenisk samarbejde?

38. Ønsker du at modtage rapporten om lokalt økumenisk arbejde, når den er færdig? I så fald vil vi afslutningsvis gerne bede om din e-mail-adresse

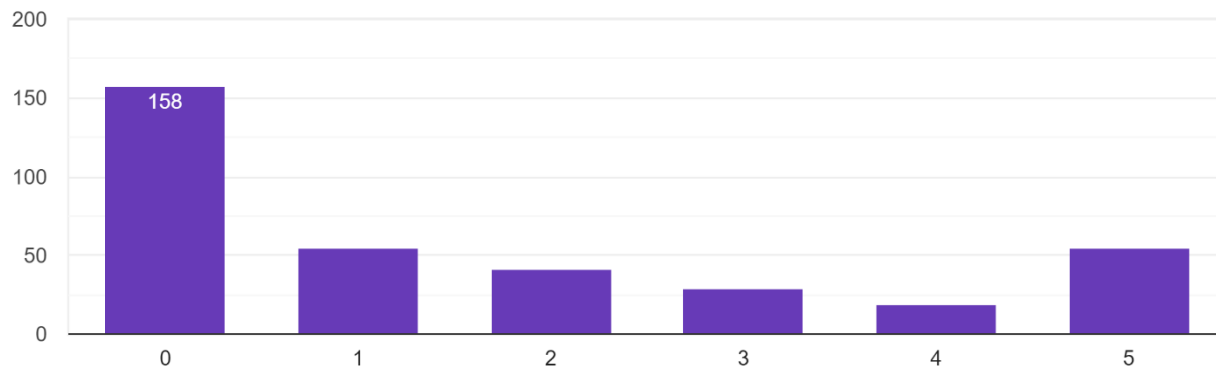
Dette indhold er hverken oprettet eller godkendt af Google.

Google Analyse

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

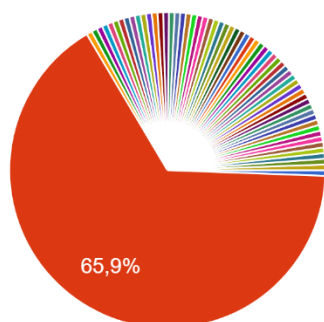
Hvor mange kirker, menigheder eller grupper samarbejder I med fra andre kirkesamfund end dit eget?

357 svar

Hvis I ikke samarbejder med nogen andre kirker, menigheder eller grupper, hvad er grunden så?

173 svar

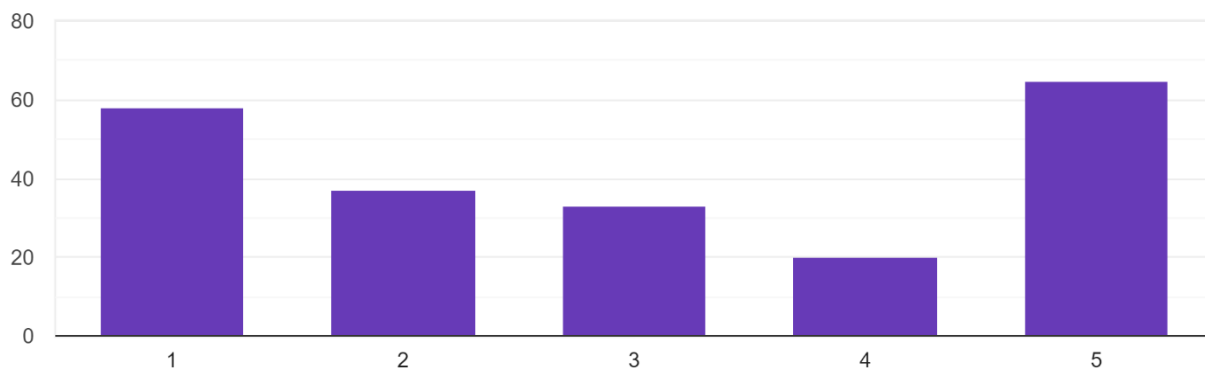
- Teologiske grunde - samarbejde melle...
- Praktiske grunde - der er ingen andre...
- Vi samarbejder meget gerne, vi har ik...
- Vi har tidligere sporadisk haft samarb...
- der er ikke andre trossamfund repræs...
- hvis spørgsmålet går på andre kirkesa...
- Vi har samarbejdet med en mellemøst...
- Samarbejder er måske så meget sagt...

▲ 1/8 ▼

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

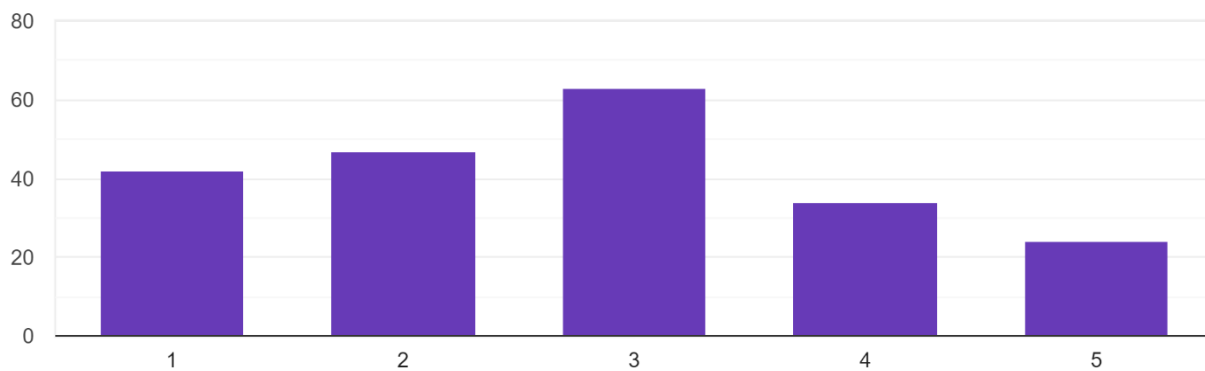
Hvor ofte sker samarbejdet?

213 svar

Samarbejdet har øget bevidstheden om hvad der sker i lokalområdet

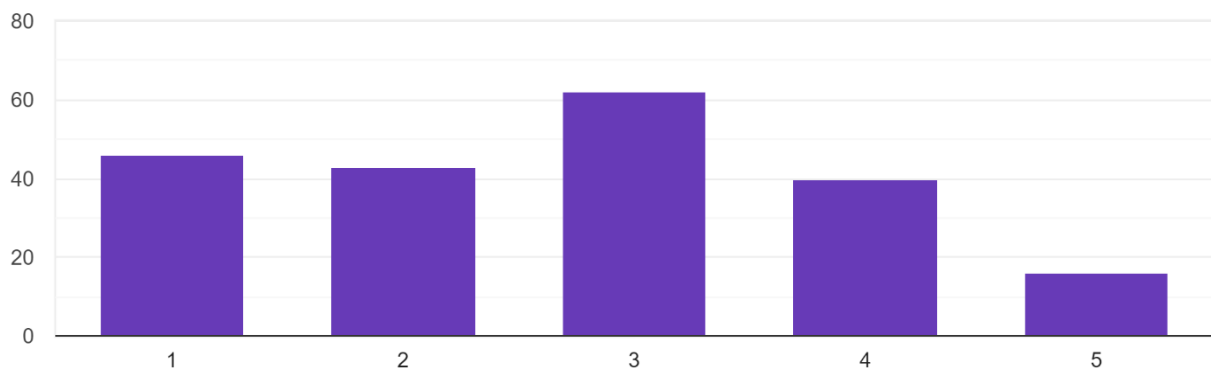
210 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

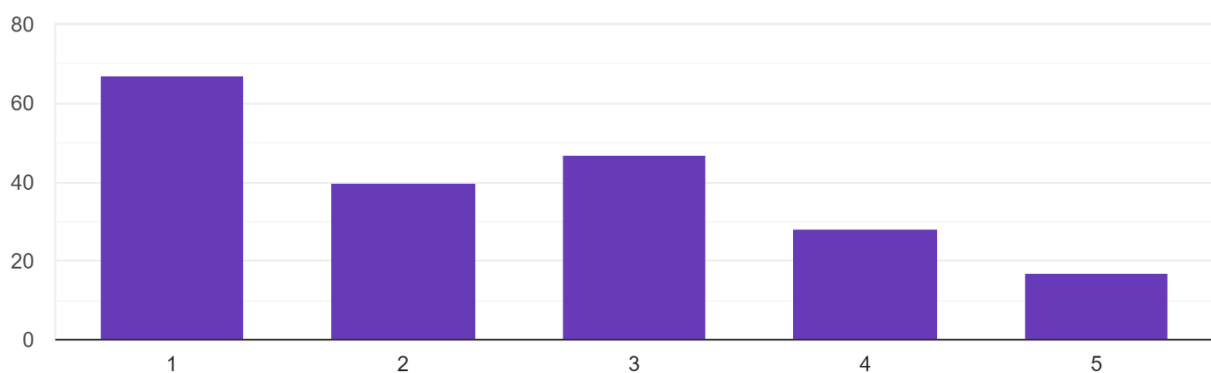
Samarbejdet har betydning for menighedens eget liv og egen vækst

207 svar

Samarbejdet har været til gavn for dem, der har det vanskeligst i vores lokalområde

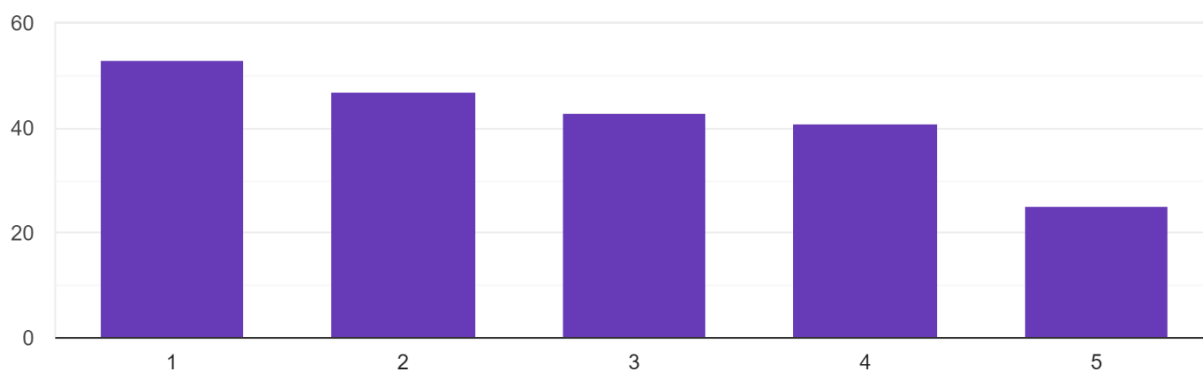
199 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

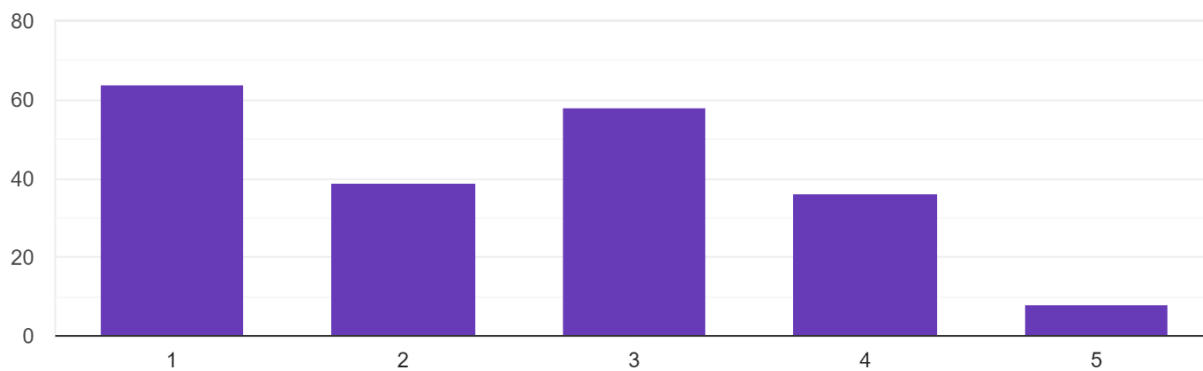
Samarbejdet har lært os om andres tro og tradition

209 svar

Samarbejdet har udviklet eller fordybet vores åndelighed

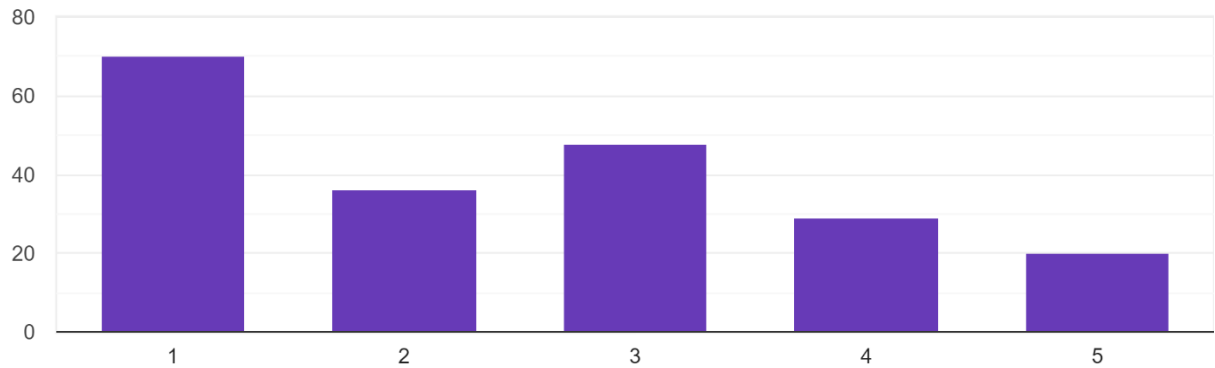
205 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

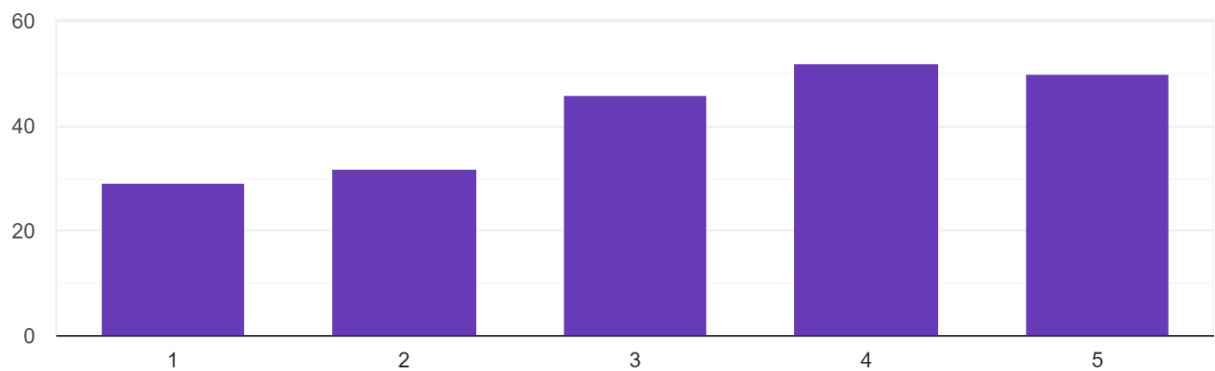
Samarbejdet har ført til bedre ressourceudnyttelse

203 svar

Samarbejdet har ført til nye relationer

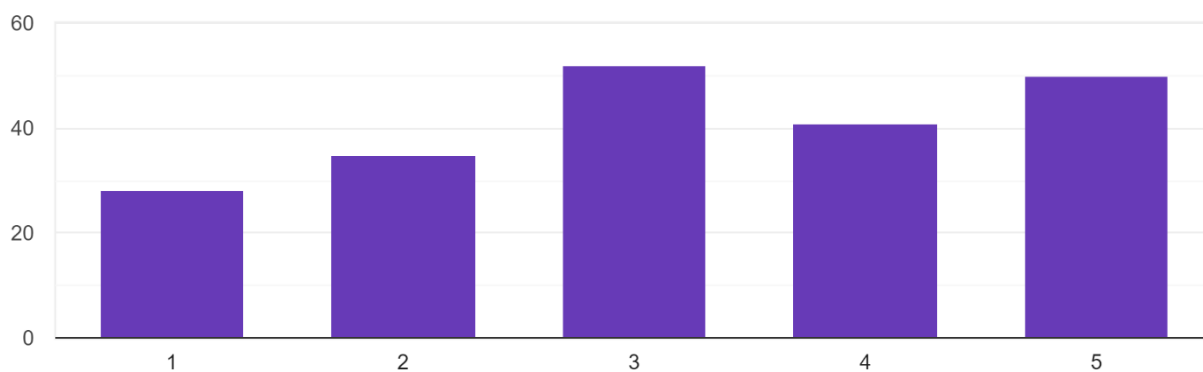
209 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

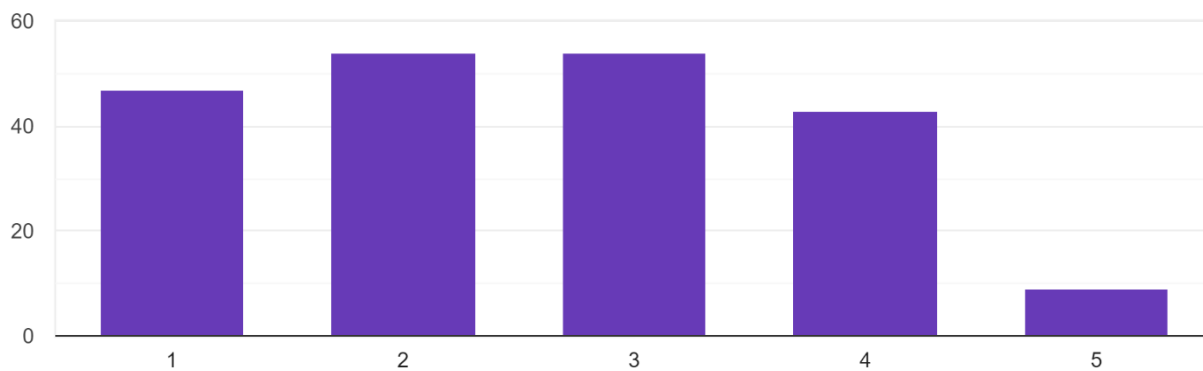
Samarbejdet har styrket følelsen af kirkens enhed på tværs af forskellighed

206 svar

Samarbejdet har styrket vores egen kirkelige identitet

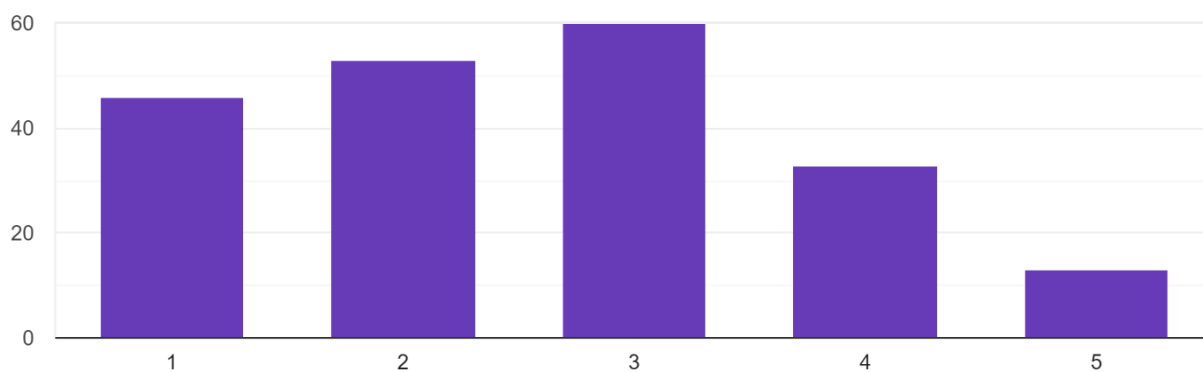
207 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

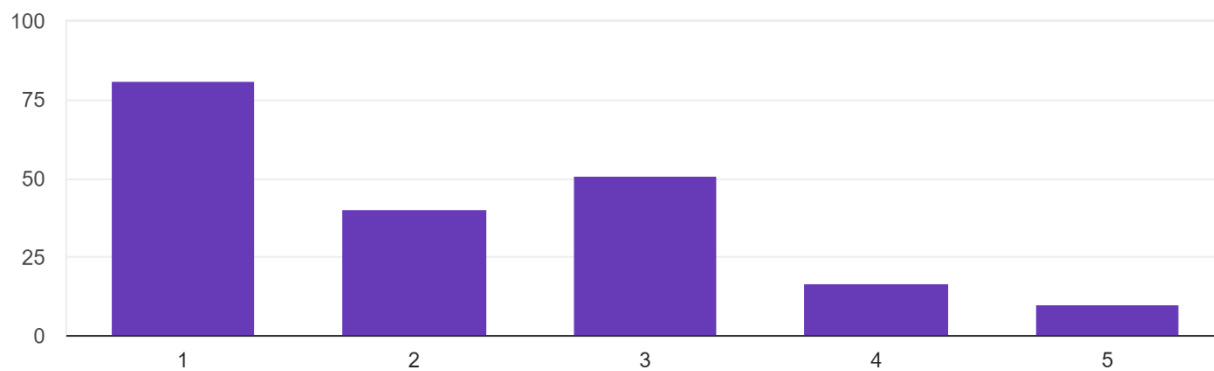
Samarbejdet har styrket vores fælles ansvar for vores omverden

205 svar

Samarbejdet har på en frugtbar måde vist kirkens globale ansvar

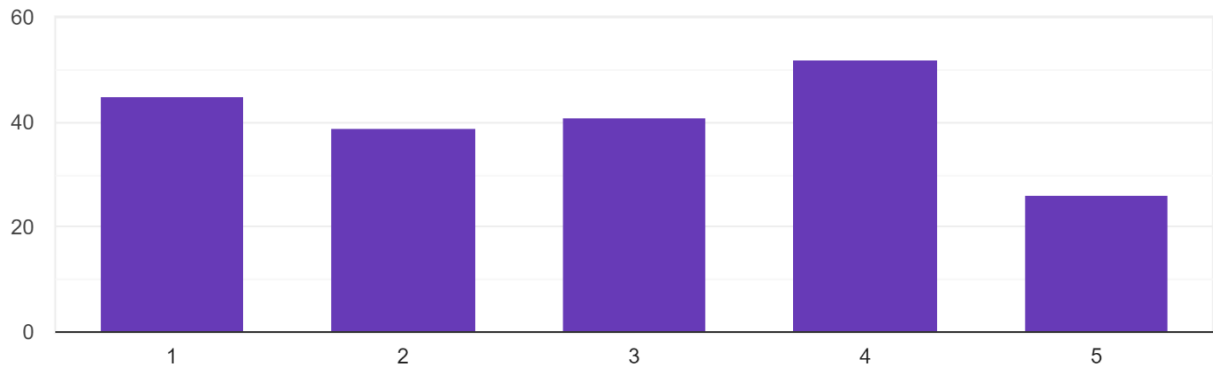
199 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

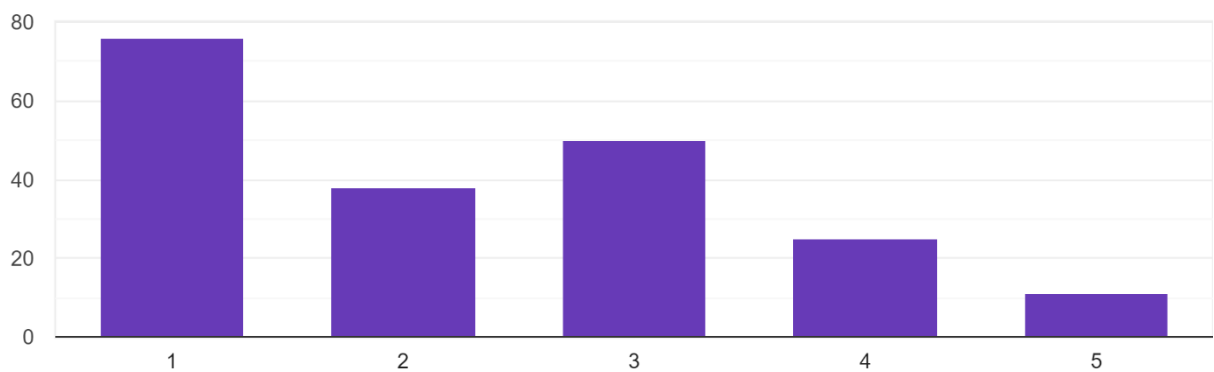
Samarbejdet med andre kirker fra andre kirkesamfund styrker vores forståelse af, hvad kirken er og skal

203 svar

Samarbejdet øger deltagelsen af frivillige på tværs af kirkerne

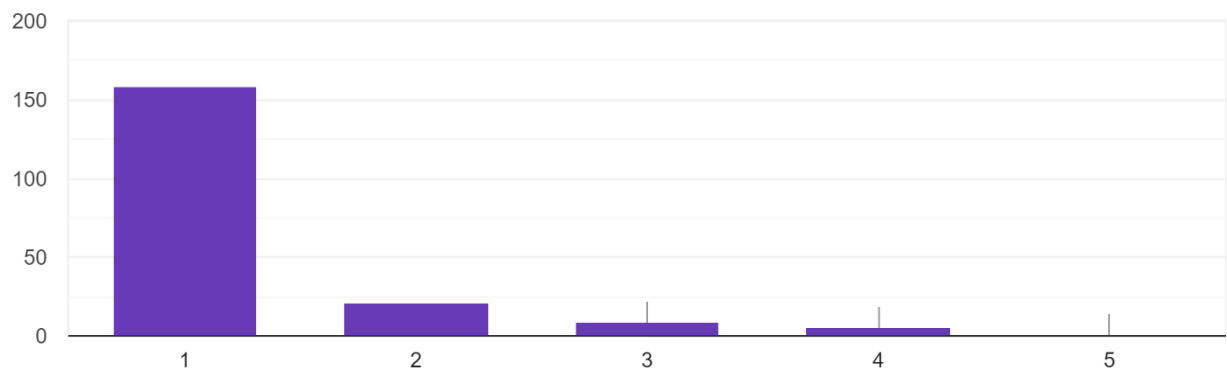
200 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

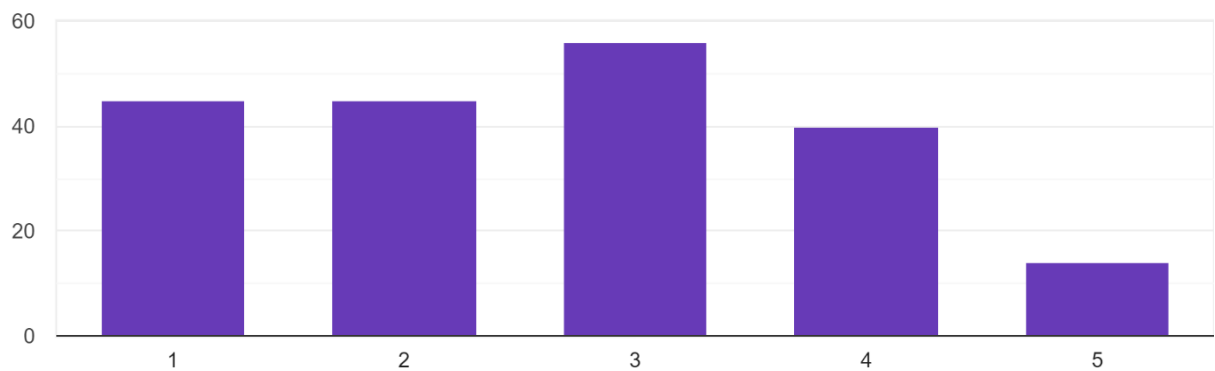
Samarbejdet gør det vanskeligere at være kirke for kernemedlemmerne

195 svar

Samarbejdet fører til læring på tværs af kirkesamfundene.

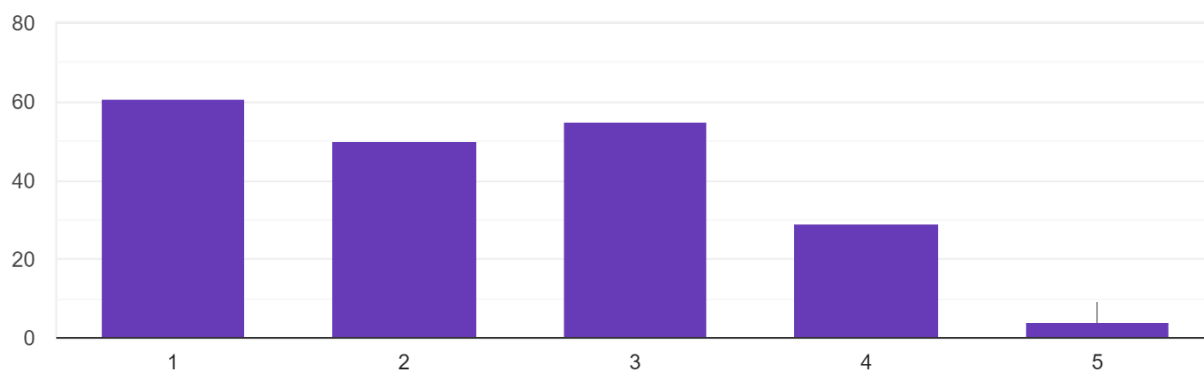
200 svar

Besvarelser fra spørgeskema – grafisk præsentation

Samarbejdet fører til fordybelse i vores egen tradition

199 svar

Samarbejdet gør det lettere at søge midler til aktiviteter

196 svar

